Έκθεση 2019

Γραφειου Οικονομικων και Εμπορικων Υποθεσεων ΤΟΚΥΟ

Για την Οικονομια της ΙΑΠΩΝΙΑΣ
και την Αναπτυξη των Οικονομικων & Εμπορικων Σχεσεων
Ελλαδας – ΙΑΠΩΝΙΑΣ

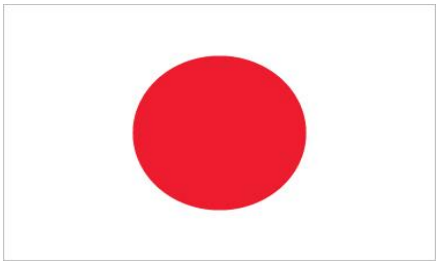

Συντάκτες
Αθανάσιος Καραπέτσας, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Μαρίνα Στάμου, Γραμματέας ΟΕΥ Γ΄

Τόκυο, Σεπτέμβριος, 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 Το πολιτικό περιβάλλον 1

2 Η Οικονομία της Ιαπωνίας 2

2.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ιαπωνίας 2

2.1.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας 3

2.1.2 Δομή της Οικονομίας της Ιαπωνίας 3

2.1.3 Η ιαπωνική οικονομία κατά τομείς 5

2.1.4 Βασικά οικονομικά μεγέθη 11

2.1.5 Εξωτερικό εμπόριο 12

2.1.6 Επενδύσεις 22

2.2 Στοιχεία της οικονομίας των επαρχιών της Ιαπωνίας 27

2.3 Οικονομικές προβλέψεις έτους 2020 30

2.4 Οικονομικές σχέσεις Ιαπωνίας 31

2.4.1 Ιαπωνία – ΠΟΕ 31

2.4.2 Ιαπωνία – Ευρωπαϊκή Ένωση 31

2.4.3 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών 32

3 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδος - Ιαπωνίας 34

3.1 Διμερές Εμπόριο 34

3.1.1 Εμπόριο αγαθών 34

3.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών 42

3.2 Άμεσες επενδύσεις 44

3.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία 44

3.2.2 Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα 44

3.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - Ιαπωνίας 44

3.3.1 Εκκρεμείς συμφωνίες και πρωτόκολλα συνεργασίας 45

3.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019 45

4 Συμπεράσματα – προτάσεις 47

4.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών 47

4.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων 50

4.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας 51

4.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου 53

5 Παράρτημα 54

5.1 Χρήσιμες διευθύνσεις 54

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιαπωνίας 11
Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ιαπωνίας..... 13
Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ιαπωνίας..... 14
Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ιαπωνίας 16
Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών της Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το έτος 2019..... 19
Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το 2019..... 20
Πίνακας 7: Εισπράξεις Ιαπωνίας ανά τομέα 21
Πίνακας 8: Πληρωμές Ιαπωνίας ανά τομέα 21
Πίνακας 9: Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών της Ιαπωνίας..... 22
Πίνακας 10: Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιαπωνίας 22
Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιαπωνία..... 23
Πίνακας 12: Επενδύσεις προς την Ιαπωνία, σε εκ. $ USD, κυριότερες χώρες προέλευσης ... 23
Πίνακας 13: ΞΑΕ ανά κλάδο (αξία σε εκ. $ USD) 24
Πίνακας 14: Επενδύσεις Ιαπωνίας, σε εκ. $ USD, κυριότερες χώρες προορισμού..... 25
Πίνακας 15: ι/επενδύσεις στο εξωτερικό ανά κλάδο (αξία σε εκ. $ USD) 26
Πίνακας 16: ΑΕΠ (αξία σε εκ. γιεν) ανά νομό..... 27
Πίνακας 17: ΑΕΠ ανά τομέα (αξία σε εκ. γιεν) και % συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ..... 28
Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ιαπωνίας..... 34
Πίνακας 19: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιαπωνία – μεγάλες κατηγορίες..... 35
Πίνακας 20: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιαπωνία – κυριότερα προϊόντα 36
Πίνακας 21: Ελληνικές εισαγωγές από την Ιαπωνία – μεγάλες κατηγορίες 39
Πίνακας 22: Ελληνικές εισαγωγές από την Ιαπωνία – κυριότερα προϊόντα..... 40
Πίνακας 23: Ισοζύγιο υπηρεσιών..... 42
Πίνακας 24: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ιαπωνία..... 43
Πίνακας 25: Αφίξεις Ιαπώνων σε όλους τους τύπους καταλυμάτων στην Ελλάδα 43
Πίνακας 26: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία..... 43
Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία 44
Πίνακας 28: Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα 44
Πίνακας 29: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών..... 47
Πίνακας 30: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιαπωνία 50

1 Το πολιτικό περιβάλλον

Μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, τέθηκε σε ισχύ το 1947, το νέο Σύνταγμα της χώρας, θεσπίζοντας το πολίτευμα της Συνταγματικής Μοναρχίας με δικοινοτικό κοινοβούλιο (δίαιτα ή κοκάι), δηλαδή την «Άνω Βουλή», η οποία ονομάζεται επίσης Συμβούλιο ή Γερουσία, και το Κοινοβούλιο το οποίο ονομάζεται και «Κάτω Βουλή». Αρχηγός του κράτους είναι ο αυτοκράτορας Naruhito, ο οποίος διεδέχθη τον πατέρα του Akihito στις 30 Απριλίου 2019, εγκαινιάζοντας την 1η Μαίου 2019, την νέα αυτοκρατορική περίοδο "Reiwa" η οποία διαδέχθηκε την "Hesei". Ο Αυτοκράτορας, αποτελεί σύμβολο του κράτους και της ενότητας του λαού.

Οι γενικές εκλογές, πραγματοποιούνται κάθε τέσσερα χρόνια. Ομως οι εκλογές στην «Άνω Βουλή», διεξάγονται κάθε τρία χρόνια. Τα σημαντικότερα πολιτικά κόμματα είναι: το κυβερνών συντηρητικό Liberal Democratic Party (LDP) που κυριαρχεί παραδοσιακά στην πολιτική σκηνή, το συγκυβερνών κεντροδεξιό βουδιστικής επιρροής κόμμα Komeito, ενώ τα σημαντικότερα κόμματα της αντιπολίτευσης είναι το Constitutional Democratic Party (CDP) και το Democratic Party for the People (DPP), ενώθηκαν και σχημάτισαν ένα νέο κόμμα με επωνυμία Constitutional Democratic Party.

Τον Σεπτέμβριο του 2018, ο Shinzo Abe επανεξελέγη Πρόεδρος του PLD. Όμως, για λόγους υγείας ανακοίνωσε την παραίτησή τους στις 28 Αυγούστου 2020, μία μόλις ημέρα αφότου έγινε ο μακροβιότερος πρωθυπουργός στην ιστορία της Ιαπωνίας. Νέος Π/Θ ανέλαβε Yoshihide Suga.

Μεταξύ των σημαντικότερων πολιτικών αποφάσεων του 2019, ξεχωρίζουν: η φορολογική μεταρρύθμιση στις 1 Οκτωβρίου 2019 με την αναπροσαρμογή από το 8% στο 10% του συντελεστή ΦΠΑ, η νέα μεταναστευτική πολιτική με την θέσπιση στις 1 Απριλίου 2019 της νέας νομοθεσίας για την έκδοση άδειας εισόδου στη χώρα (visa), καθώς και η έναρξη ισχύος της «Συμφωνίας Οικονομικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας» από 1ης Φεβρουαρίου 2019. Επίσης, κορυφαία γεγονότα είναι η διοργάνωση από την Ιαπωνία της συνάντησης των G20 στις 28 Ιουνίου 2019 στην πόλη Οσάκα, η διοργάνωση της 7ης Διεθνούς Διασκέψεως για την Ανάπτυξη στην Αφρική (TICAD), στην Yokohama, 28-30 Αυγούστου 2019.

2 Η Οικονομία της Ιαπωνίας

2.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ιαπωνίας

Το ιαπωνικό οικονομικό θαύμα, άρχισε να θαμπώνει ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, όταν παρατηρήθηκε μια ταχεία επιδείνωση της ιαπωνικής οικονομίας με υποχώρηση των τιμών των μετοχών, ως επακόλουθο της ταχύτατης πτώσης των τιμών της γης. Αυτό σηματοδότησε την κατάρρευση της οικονομικής «φούσκας», με αποτέλεσμα την ταχύτατη μείωση του εθνικού πλούτου (national wealth). Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 η χώρα βρέθηκε εγκλωβισμένη σε ένα εναγκαλισμό αποπληθωρισμού και ύφεσης, από τον οποίο μέχρι και σήμερα δεν έχει καταφέρει πλήρως να απεμπλακεί.

Από το τέλος τους 2012 που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας ο Shinzo Abe, εφάρμοσε μια νεά επιθετική οικονομική πολιτική που έγινε γνωστή ως Abenomics και αποτελείται από «τρία βέλη», την αύξηση της ρευστότητας στην οικονομία, τις μαζικές δημόσιες επενδύσεις σε υποδομές και την κινητοποίηση των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων για αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης.

Η πολιτική αυτή αρχικά είχε σημαντικές επιτυχίες, καθώς το γιέν υποτιμήθηκε, τα επιχειρηματικά κέρδη αυξήθηκαν σημαντικά και ο NIKKEI 225 κινείται πλέον στο επίπεδο των 23.000 μονάδων, τη στιγμή που είχε πέσει κάτω από τις 10.000 μονάδες πριν από την εγκαινίαση της πολιτικής του Abe.

Όμως η οικονομία έχασε και πάλι τη δυναμική της, καθώς δεν έγινε εφικτή η επίτευξη του στόχου 2% για τον πληθωρισμό, ενώ θετική τάση στις τιμές παρουσιάστηκε μόνο στις περιόδους της πρόσκαιρης επίδρασης της αύξησης του ΦΠΑ (από 5% σε 10%, σε δύο δόσεις). Ο δείκτης τιμών το 2017 ήταν αρνητικός -0,2%, ενώ το 2018 πέρασε σε θετικό έδαφος 0,2%, για να πέσει ξανά στο -0,9% το 2019.

Παράλληλα, οι επιχειρήσεις δεν προχώρησαν σε επενδύσεις ανάλογες της αύξησης των κερδών, ενώ επέδειξαν απροθυμία για την αύξηση των μισθών σε επίπεδα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση της εσωτερικής ζήτησης. Οι προσδοκίες των νοικοκυριών για τις προοπτικές της οικονομίας εξακολουθούν να είναι αρνητικές με αποτέλεσμα τη στασιμότητα της κατανάλωσης.

Να σημειωθεί ότι η οικονομία εδέχθη σοβαρό πλήγμα από την μεγάλη ύφεση που προκάλεσε η υγειονομική κρίση, με αποτέλεσμα να υπάρχει πλέον σοβαρός προβληματισμός για την ανάγκη αλλαγής πολιτικής, με λιγότερη έμφαση στη λήψη δημοσιονομικών και νομισματικών μέτρων και μεγαλύτερη σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της οικονομίας.

Στο τέλος του 2019 το δημόσιο χρέος ήταν 12,2 τρις δολάρια και αντιστοιχούσε περίπου στο 240% του ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος αυξάνεται συνεχώς από τα μέσα της δεκαετίας του 90, λόγω των συνεχών μέτρων για την αντιμετώπιση του αποπληθωρισμού και της αύξησης των δαπανών υγείας και πρόνοιας από τη γήρανση του πληθυσμού. Εκτιμάται ότι τα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας θα εκτοξεύσουν το δημόσιο χρέος σε επίπεδα άνω του 250%. Βέβαια το χρέος αυτό είναι κυρίως σε γιέν και το 90% αυτού αποτελείται από εγχώριο δανεισμό. Πέραν τούτου η Ιαπωνία είναι ο μεγαλύτερος πιστωτής παγκοσμίως και κατέχει συναλλαγματικά αποθέματα και άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό που υπερβαίνουν τα 3 τρις. δολάρια. Οι παράγοντες αυτοί εξακολουθούν να διατηρούν σε υψηλά επίπεδα τις αξιολογήσεις του αξιόχρεου της χώρας.

Η κυβέρνηση έθεσε ως προτεραιότητα την οικονομική ανάκαμψη έναντι της μείωσης του δημοσίου χρέους, καθώς θεωρεί ότι χωρίς οικονομική ανάκαμψη η δημοσιονομική εξυγίανση δεν

είναι εφικτή. Όμως παράλληλα αναγνωρίζει ότι επιβάλλεται η παρακολούθηση της κατάστασης σχετικά με το δημόσιο χρέος.

2.1.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας είναι: το υψηλό δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, η έλλειψη εργατικού δυναμικού πλήρης, η γήρανση του πληθυσμού, ο πολύ χαμηλός πληθωρισμός, ο χαμηλός συντελεστής ΦΠΑ, η έλλειψη πλουτοπαραγωγικών πηγών που την υποχρεώνει να τις αναζητά στο εξωτερικό και η ανάγκη να επιτευχθεί κατά το δυνατόν αυτάρκεια στα τρόφιμα.

Το ποσοστό αυτάρκειας της Ιαπωνίας σε τρόφιμα, ανέρχεται σε 40%, αλλά με φθίνουσα τάση, λόγω της μείωσης των εργαζομένων στη γεωργία, της διαφοροποίησης της ιαπωνικής διατροφής με αύξηση της κατανάλωσης ζωικών προϊόντων, ελαίων και λιπών, και ταυτόχρονη μείωση στην κατανάλωση ρυζιού, στο οποίο η Ιαπωνία είναι αυτάρκης. Η αλλαγή των διατροφικών συνηθειών, είχε ως επακόλουθο την αύξηση της εξάρτησης από το εξωτερικό για τα τρόφιμα του νέου καταναλωτικού προτύπου.

Το σημερινό ποσοστό αυτάρκειας των τροφίμων στην Ιαπωνία είναι το χαμηλότερο μεταξύ των μεγάλων βιομηχανικών χωρών, γεγονός που αναδεικνύει την Ιαπωνία, σε έναν από τους μεγαλύτερους παγκοσμίως καθαρούς εισαγωγείς γεωργικών προϊόντων. Η Ιαπωνία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εισαγωγείς σίτου, αραβοσίτου, κρέατος, και σόγιας. Το ποσοστό αυτάρκειας, το 2019, ανέρχονταν στο 100% για το ρύζι, 12% για το σιτάρι, 8% για τα όσπρια, 80% για τα λαχανικά, 41% για φρούτα, 53% για κρέατα και 56% για θαλασσινά. Η Ιαπωνία βασίζεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στις εισαγωγές για την προμήθεια σιταριού και οσπρίων.

Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των συνολικών αναγκών της χώρας σε πρώτες ύλες είναι εισαγόμενο, η Ιαπωνία είναι πολύ ευάλωτη στις διεθνείς εξελίξεις, γεγονός που καθιστά την ενεργειακή ασφάλεια κορυφαία προτεραιότητα της ιαπωνικής πολιτικής. Τα μέτρα αύξησης των αποθεμάτων ασφαλείας και η ενθάρρυνση της αυτόνομης παραγωγής ενέργειας αποτελούν βασικές προτεραιότητες της ιαπωνικής οικονομικής πολιτικής.

Η γήρανση και η μείωση του πληθυσμού, αποτελούν την δικαιολογητική βάση για αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης, λόγω αύξησης των δαπανών κοινωνικής πρόνοιας και συνταξιοδότησης, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται πλέον η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του φόρου κατανάλωσης (ΦΠΑ), ως το πρώτο βήμα προς την ταυτόχρονη εξασφάλιση σταθερής χρηματοδότησης για την κοινωνική ασφάλιση και τη δημοσιονομική εξυγίανση. Την 1η Οκτωβρίου 2019 έγινε ο ΦΠΑ αυξήθηκε από 8% σε 10%.

Την 1η Απριλίου 2019, τέθηκε σε εφαρμογή η νέα νομοθεσία για το καθεστώς "θεωρήσεων εισόδου", στο πλαίσιο της νέας πολιτικής υποδοχής μεταναστών, η οποία είχε ανακοινωθεί στο τέλος του 2018, με σκοπό να λυθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται λόγω του δημογραφικού. Στόχος της νέας μεταναστευτικής πολιτικής είναι η προσέλκυση εξειδικευμένου προσωπικού, με ταυτόχρονη αύξηση του αριθμού των ξένων ανειδίκευτων εργαζομένων σε τομείς όπως η γεωργία, η περίθαλψη, οι κατασκευές, οι τουριστικές μονάδες και τα ναυπηγεία. Το 2019, εργάζονταν στην Ιαπωνία, 1,75 εκατομμύρια αλλοδαποί.

2.1.2 Δομή της Οικονομίας της Ιαπωνίας

2.1.2.1 *Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό*

Ο πληθυσμός της Ιαπωνίας το 2019 (τελευταία απογραφή 2015) υπολογίζονταν σε 127.094.745 κατοίκους και αντιστοιχούσε στο 1,7% του πληθυσμού της γης. Η αύξηση του ιαπωνικού

πληθυσμού σε διάρκεια 70 ετών, δηλαδή από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι το 2019, ήταν της τάξεως του 50%, δεδομένου ότι το 1950 η Ιαπωνία είχε πληθυσμό 84.200.000 κατοίκους.

Η πυκνότητα του πληθυσμού υπολογίζεται σε 340,8 άτομα ανά τετρ. χλμ. (απογραφή 2015), κατατάσσοντας την Ιαπωνία ως την ενδέκατη πιο πυκνοκατοικημένη χώρα, μεταξύ χωρών ή περιοχών με πληθυσμό άνω των 10 εκατομμυρίων κατοίκων.

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο, το 2019 κατοικούσαν στην Ιαπωνία 62.253.007 γυναίκες και 61.841.738 άνδρες, δηλαδή ο γυναικείος πληθυσμός υπερβαίνει τον ανδρικό κατά 3.411.269. Το 98,6% του πληθυσμού αυτού, είναι ιαπωνικής υπηκοότητας. Ο αριθμός αλλοδαπών κατοίκων της Ιαπωνίας ανέρχεται σε 1.752.368 και αντιστοιχεί στο 1,4% του συνολικού πληθυσμού. Ο ρυθμός αύξησης των αλλοδαπών κατοίκων το 2019 ήταν 1,24%.

Ο συνολικός αριθμός του ιαπωνικού πληθυσμού άνω των 65 ετών, ανέρχεται σε 33.465.441 κατοίκους και αντιστοιχεί στο 26,6% του συνολικού πληθυσμού της Ιαπωνίας. Πρόκειται για την μεγαλύτερη τιμή του μεγέθους αυτού παγκοσμίως, το οποίο αντιστοιχεί σε 4,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερο από την αμέσως επόμενη Ιταλία (22,4%) και 5,4 ποσοστιαίες μονάδες από την Γερμανία (21,2%).

Το ποσοστό του πληθυσμού κάτω των 15 ετών, ανέρχεται σε 15.886.810 κατοίκους και αντιστοιχεί στο 12, 6% του συνολικού πληθυσμού της Ιαπωνίας, δηλαδή σε παρόμοια επίπεδα με της Γερμανίας (12,9%), της Ιταλίας (13,7%) και της Νότιας Κορέας (11,5%), η οποία καταγράφει τον μεγαλύτερο ρυθμό μεταβολής του μεγέθους αυτού.

Ειδικά την περίοδο διακυβέρνησης του κ. Άμπε, ο αριθμός των αλλοδαπών εργαζομένων στην Ιαπωνία αυξήθηκε σημαντικά και έφτασε τα 1.752.368 άτομα, αλλά εξακολουθεί να είναι πολύ μικρός σε σχέση με τις ανάγκες τις χώρας σε εργατικό δυναμικό. Εξ αυτών το 25% προέρχεται από την Κίνα και το 24% από το Βιετνάμ, ενώ ακολουθούν εργαζόμενοι από Φιλιππίνες, Βραζιλία, Νεπάλ, Νότια Κορέα, Ινδονησία και Περού. Το 29,1% των αλλοδαπών εργαζόμενων απασχολείται στη Βιομηχανία, το 12,8% στο Λιανεμπόριο/Χονδρεμπόριο, το 12,5 % στην διαμονή/εστίαση και το 5,6% στις κατασκευές.

Στο Τόκυο κατοικούν 378.564 αλλοδαποί, δηλαδή το 21.6% του συνολικού πληθυσμού αλλοδαπών κατοίκων της Ιαπωνίας. Επίσης στη περιφέρεια του Aichi-ken κατοικούν 166.150 αλλοδαποί (9,5%), και στην περιφέρεια Οσάκα-fu, κατοικούν 150.890 (8,6%). Το 54% περίπου των αλλοδαπών κατοίκων της Ιαπωνίας, κατανέμεται σε πέντε περιφέρειες. Όσον αφορά την αναλογία των αλλοδαπών προς τον συνολικό πληθυσμό ανά περιφέρεια, εκείνη του Τόκιο είχε τον υψηλότερο δείκτη της τάξεως του 2,8%, ακολουθούμενη από Aichi-ken με 2,2% και Gumma-ken με 1,9%.

Η γεωγραφική κατανομή του ιαπωνικού πληθυσμού αφορά σε 47 περιφέρειες (prefectures). Ο πληθυσμός της περιφέρειας του Τόκυο (Tokyo-to) ανέρχεται σε 13.515.271 κατοίκους, με την Μητροπολιτική περιοχή του Τόκυο να ανέρχεται στους 36.130.685 κατοίκους, δηλαδή στο 28,4% του συνολικού πληθυσμού της Ιαπωνίας. Η Μητροπολιτική περιοχή του Τόκυο περιλαμβάνει τις περιφέρειες: Tokyo-to, Kanagawa-ken, Saitama-ken and Chiba-ken. Αύξηση του πληθυσμού καταγράφεται σε 8 περιφέρειες, ενώ οι 39 καταγράφουν μείωση. Την μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού καταγράφουν οι περιφέρειες της Okinawa-ken (2,9%), του Tokyo-to (2,7%), της Saitama-ken (1,0%) και του Aichi-ken (1,0%).

Σύμφωνα με την απογραφή του 2015 (πλέον πρόσφατα στοιχεία), στην χώρα υπάρχουν 53,44 εκατομμύρια νοικοκυριά, εξαιρουμένων των «θεσμικών νοικοκυριών» (πχ φοιτητές σε σχολικούς κοιτώνες), εκ των οποίων το 55,9% ήταν νοικοκυριά πυρηνικής οικογένειας. Ο αριθμός των ηλικιωμένων νοικοκυριών, δηλαδή εκείνων με μέλη ηλικία 65 ετών και άνω το 2015 ανέρχονταν σε 21,71 εκατ. που αντιστοιχεί στο 40,7% των νοικοκυριών, δηλαδή ποσοστό ανάλογο εκείνου άλλων αναπτυγμένων χωρών.

Το εργατικό δυναμικ**ό** στο τέλος του 2019 (απασχολούμενοι συν άνεργοι άνω των 15 ετών), υπολογίζεται σε 67,24 εκατομμύρια, δηλαδή στο 50% περίπου του συνολικού πληθυσμού. Πρόκειται για το 5ο συνεχές έτος αύξησης του εργατικού δυναμικού. Η ετήσια αύξηση το 2019 σε σχέση με το 2018, ανήλθε σε 600.000 εργαζόμενους. Επισημαίνεται η αντιστροφή της μείωσης του εργατικού δυναμικούπου παρατηρήθηκε στη δεκαετία του 2000, αφού από το 2013 και μετά, καταγράφεται αύξηση.

Το ποσοστό απασχόλησης το 2019 ανήλθε στο 60,6%, καταγράφοντας αύξηση της τάξεως του 0,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο αριθμός των πλήρως απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 180.000 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ανερχόμενος στο 35,03 εκατομμύρια εργαζόμενους. Ο αριθμός των μη πλήρως απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 450.000 σε σχέση με το 2018, φθάνοντας στα 21,65 εκατομμύρια εργαζόμενους.

Η κατανομή απασχόλησης του εργατικού δυναμικού, έχει ως εξής: Ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 3,4% του εργατικού δυναμικού, ο δευτερογενής το 24,2% και ο τριτογενής το 72,4% .Μακροπρόθεσμα, το ποσοστό των απασχολουμένων στον πρωτογενή και στον δευτερογενή τομέα μειώνεται συνεχώς, ενώ το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται στον τριτογενή τομέα αυξάνεται. Ο κλάδος των υπηρεσιών «ψυχαγωγίας, ευεξίας, φροντίδας και διασκέδασης», απασχολεί το 59,0% των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα.

Η απασχόληση του εργατικού δυναμικού κατά φύλλο έχει ώς εξής: Στους τομείς των «κατασκευών» και των «μεταλλείων» το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών είναι της τάξεως του 98,0%, ενώ οι άνδρες απασχολούνται κατά 97,7% στις «μεταφορές» και στην «βιομηχανία». Οι γυναίκες απασχολούνται στον τομέα των «υπηρεσιών» σε ποσοστό 67,5% και στον τομέα των «υπαλλήλων», σε ποσοστό 60,3%.

Το 2019 ο δείκτης ανεργίας σε ετήσια βάση, παρέμεινε στο 2,4%. Ο αριθμός των ανέργων κατέγραψε μείωση κατά 40.000 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στα 1,62 εκατομμύρια ανέργους.

Ο δείκτης παραγωγικότητας αυξήθηκε σε 101,90. Ο μέσος όρος παραγωγικότητας μετά το 1990, ανήλθε στο 90,78, με την μέγιστη τιμή του να καταγράφεται τον Μάρτιο του 2007, στα 117,70.

2.1.2.2 *Διανομή εισοδήματος*

Ο Δείκτης Gini ανέρχεται πλέον σε 0,321. Η κατανομή του εισοδήματος στην Ιαπωνία κατέστη συγκρίσιμη με αυτή των άλλων χωρών του ΟΟΣΑ από τη δεκαετία του 1960 και μετά. Ωστόσο τα τελευταία έτη αρχίζουν να εμφανίζονται τάσεις διεύρυνσης των ανισοτήτων. Συγκριτικά, ο δείκτης Gini της Δανίας είναι 0,282, της Σουηδίας 0,292, της Γερμανίας 0,317. Ενδεικτικά αναφέρουμε, ότι η μεγαλύτερη τιμή του δείκτη Gini, καταγράφονται για το Ηνωμένο Βασίλειο (0,332), την Ισπανία (0,362) και τις ΗΠΑ (0,415) .

2.1.3 Η ιαπωνική οικονομία κατά τομείς

2.1.3.1 *Ο πρωτογενής τομέας*

Στην Ιαπωνία παρατηρείται τάση μείωσης του αριθμού των εργαζομένων στη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία. Ανάλογη είναι και η μείωση της συμμετοχής των κλάδων αυτών, ως ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Ο αριθμός των εργαζομένων στους τομείς αυτούς, μειώθηκε από 13,40 εκατομμύρια το 1960 (30,2% του συνολικού εργατικού δυναμικού), σε 2,23 εκατομμύρια το 2016 (3,4%) ενώ το μερίδιο επί του ΑΕΠ, μειώθηκε από 12,8 %

το 1960 σε 1,2% το 2016, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία (2016). Το 2019, υπολογίζεται ότι στον πρωτογενή τομέα απασχολούνταν 1,9 εκατομμύρια εργαζόμενοι.

Αγροτικός-Γεωργικός τομέας

Η συνολική αγροτική παραγωγή της Ιαπωνίας το 2019 ανήλθε στα 10,5 τρισ. γιέν, καταγράφοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 2,4%. Ο μεγαλύτερος όγκος αγροτικής παραγωγής καταγράφεται στη νήσο Hokkaido, που είναι το δεύτερο σε μέγεθος και το βορειότερο νησί της χώρας.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία (απογραφή 2015(, ο αριθμός των νοικοκυριών που απασχολούνται στην εμπορική γεωργία, δηλαδή των νοικοκυριών με καλλιεργήσιμη γη υπό διαχείριση 0,3 εκταρίων και άνω ή με ετήσιες πωλήσεις γεωργικών προϊόντων ύψους 500.000 γιέν ή περισσότερο, ήταν 1,33 εκατομμύρια. Από αυτά, το 33,3% αφορά σε νοικοκυριά με πλήρη απασχόληση, το 12,4% σε νοικοκυριά με μερική απασχόληση και το 54,3% σε νοικοκυριά με μερική απασχόληση με μη αγροτικό εισόδημα το οποίο υπερβαίνει το αγροτικό.

Ο αγροτικός-εμπορικός τομέας απασχολεί 2,10 εκατομμύρια άτομα ως κύρια απασχόληση, εκ των οποίων το 63,5% είναι ηλικίας άνω των 65 ετών. Το εισόδημα ανά εμπορικό γεωργικό νοικοκυριό το 2019 ανήλθε σε 5,43 εκ. Γιέν, αυξημένο κατά 3,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η καλλιεργούμενη έκταση της Ιαπωνίας συρρικνώθηκε από 6,09 εκ. εκτάρια το 1961, σε 4,44 εκ. εκτάρια το 2017 (πλέον πρόσφατα στοιχεία), λόγω της υποβάθμισης της, της εγκατάλειψής της ή της περιβαλλοντικής μόλυνσης.

Η μέση έκταση ανά αγρόκτημα δεν ξεπερνά τα δύο εκτάρια. Οι γεωργικές ενώσεις αντιδρούν έντονα σε κάθε προσπάθεια απελευθέρωσης της αγοράς με επιχειρήματα όπως, η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, η προστασία της παραδοσιακής ιαπωνικής γεωργίας και η ασφάλεια του εφοδιασμού.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η Ιαπωνία έχει καταργήσει ορισμένα εμπόδια πρόσβασης στην αγορά γεωργικών προϊόντων. Παρόλα αυτά, η προστασία είναι υψηλή σε προϊόντα που θεωρούνται ευαίσθητα, όπως το ρύζι, τα λαχανικά και τα φρούτα. Οι υγειονομικοί έλεγχοι είναι πολύ αυστηροί, ιδίως στη νομοθεσία για τα πρόσθετα τροφίμων, και για τα φυτοϋγειονομικά πρότυπα που αφορούν στα φρούτα και λαχανικά.

Δασοκομία

Η δασική έκταση της Ιαπωνίας είναι 25,08 εκ. εκτάρια, που καλύπτει το 70% περίπου της συνολικής επιφάνειας της χώρας. Από αυτά, τα φυσικά δάση αντιπροσωπεύουν το 54%. Τα τεχνητά δάση, δηλαδή δάση που αναπτύχθηκαν με την ανθρώπινη παρέμβαση (φυτεύτηκαν), αφορούν σε φυτείες κωνοφόρων, κατά 41% περίπου. Είναι διαδεδομένη η χρήση ξυλείας για κατοικίες και άλλα κτίρια, ΄ποως και για την παραγωγή ενέργειας ως ξυλώδης βιομάζα.

Η εγχώρια προσφορά ξυλείας (μετατροπή κορμών) ανερχόταν σε 22,4 εκατομμύρια κυβικά μέτρα το 2016, που ισοδυναμεί με το 40% περίπου του αντίστοιχου μεγέθους του 1967 (52,7 εκ. κ. μ.). Το 2016 (πλέον πρόσφατα στοιχεία), το ποσοστό αυτάρκειας της Ιαπωνίας σε ξυλεία ήταν 31,1%. Επί του παρόντος, η Ιαπωνία εξαρτάται κυρίως από την εισαγόμενη ξυλεία για χαρτοπολτό, ξύλο και υλικά από κόντρα πλακέ. Παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των εργαζομένων στη δασοκομία έχει μειωθεί, ο ρυθμός μείωσης της παραγωγής υποχώρησε τα τελευταία χρόνια. Το 2015 (πλέον πρόσφατα στοιχεία), υπήρχαν 63.663 εργαζόμενοι στη δασοκομία, εκ των οποίων ένας στους πέντε ηλικίας 65 ετών και άνω.

Το 2019 οι συνολικές εισδαγωγές ξυλείας ανήλθαν σε 403,72 δισ. γιέν, καταγράφοντας μείωση της τάξεως του 9,26% σε σχέση με το 2018 (444,94 δισ. γιέν). Οι κυριότεροι προμηθευτές της Ιαπωνίας σε προϊόντα ξυλείας ήταν Καναδάς, Ρωσία, ΗΠΑ, Σκανδιναβικές χώρες και Κίνα.

Αλιεία

Ο ιαπωνικός κλάδος της αλιείας είναι ένας από τους σημαντικότερους στον κόσμο, ωστόσο η αλιευτική παραγωγή βαίνει μειούμενη από το 1989. Σύμφωνα με έκθεση του FAO για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2018, η ιαπωνική αλιεία αντιπροσωπεύει το 3,5% της παγκόσμιας. Η αλιευτική παραγωγή του 2019, σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία της Ιαπωνίας, ανήλθε σε 4,30 εκατομμύρια τόνους, σε σύνολο 175 εκατομμύρια τόνους παγκοσμίως.

Ο αριθμός των εργαζομένων (όσοι δηλ. εργάζονται στη θάλασσα επί 30 ημέρες ή περισσότερο ετησίως) μειώνεται συνεχώς. Το 2019 καταγράφηκε ετήσιος ρυθμός μείωσης της τάξεως του 3,3%. Ο αριθμός των απασχολούμενων στον τομέα της αλιείας ανέρχεται στα 153.376 άτομα.

Η Ιαπωνία είναι ο δεύτερος μετά τις ΗΠΑ εισαγωγέας θαλάσσιων προϊόντων παγκοσμίως. Το 2016, ύστερα από δύο χρόνια αρνητικής τάσης, οι εισαγωγές ιχθύων αυξήθηκαν κατά 7% και το 2017 κατά 12,8% . Το 2017, η αξία εισαγωγών ιχθύων ανέρχονταν σε 1,67 τρισ. γιέν και το 2016 σε 1,48 τρισ. γιέν. Το 2019, η Ιαπωνία εισήγαγε ιχθύες αξίας 1,44 τρισ. γιέν (περίπου 12 δισ. ευρώ) καταγράφοντας μείωση της τάξεως του 13,4% , σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος του 2018 που ανέρχονταν στα 1,66 τρισ. γιέν (περίπου 14 δισ. ευρώ).

Μεταλλευτική δραστηριότητα

Η μεταλλευτική δραστηριότητα είναι πολύ μικρή, αποτελούμενη κυρίως από την εκμετάλλευση κοιτασμάτων άνθρακα, χαλκού, ψευδαργύρου, χρυσού, αργύρου και μολύβδου.

Η Ιαπωνία εισάγει πετρέλαιο, φυσικό αέριο και μεγάλο μέρος του άνθρακα που καταναλώνει. Το 2019 οι εισαγωγές ορυκτών καυσίμων αντιπροσώπευαν το 20% των συνολικών εισαγωγών της χώρας. Το ποσοστό αυτό είχε αυξηθεί σημαντικά λόγω του καταστροφικού σεισμού της Fukushima, αλλά τα τελευταία χρόνια μειώθηκε από 32,3% το 2014 σε 21,05% το 2017.

Το 80% της ζήτησης για ενέργεια καλύπτεται από εισαγωγές, ενώ η Ιαπωνία είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας υγροποιημένου φυσικού αερίου και ένας από τους μεγαλύτερους αγοραστές προϊόντων πετρελαίου. Το 2019 η αξία των εισαγωγών ενέργειας (πετρέλαιο, υγραέριο, άνθρακας, κλπ) ανήλθε στα 16,8 τρισ. γιέν (140 δισ. ευρώ περίπου), καταγράφοντας μείωση της τάξεως του 13,7%, σε σύγκριση με 19,1 τρισ. γιέν (160 δισ. ευρώ περίπου) το 2018.

2.1.3.2 *Ο δευτερογενής τομέας*

Ο δευτερογενής τομέας συνέβαλε με ποσοστό 29,3% (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία έως το Μάρτιο του 2019) του ΑΕΠ απασχολώντας το 24,3% του απασχολούμενου πληθυσμού. Παραδοσιακά, η επιχειρηματική δομή οργάνωσης, γνωστή ώς keiretsu, είναι η κυρίαρχη στην ιαπωνική βιομηχανία. Πρόκειται για επιχειρηματικές ομάδες με διασταυρούμενες συμμετοχές, αμοιβαία συμμετοχή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου κλπ. Ορισμένες από τις πιο σημαντικές ομάδες είναι οι γνωστές Mitsubishi, Mitsui, Sumitomo και Marubeni.

Η μεταποίηση

Η προστιθέμενη αξία του μεταποιητικού τομέα υπερβαίνει το 20% του ΑΕΠ. Πρόκειται για τον τομέα με την μεγαλυτερη επίδραση σε άλλους κλάδους.

Το 2016 (πλέον πρόσφατα στοιχεία), υπήρχαν 217.601 παραγωγικές μονάδες (με τέσσερα ή περισσότερα άτομα) στον τομέα της μεταποίησης. Από τον βιομηχανικό κλάδο 28.776 μονάδες αντιστοιχούσαν στα «μεταποιημένα μεταλλικά προϊόντα», στα «προϊόντα τροφίμων»

αντιστοιχούσαν 28.239 (13,0%) και στα «μηχανήματα παραγωγής» 20.651 παραγωγικές μονάδες (9,5%).

Επίσης, το 2016 στην μεταποίηση απασχολούνταν 7,5 εκατομμύρια εργαζόμενοι. Στη «βιομηχανία τροφίμων» απασχολούνταν 1,11 εκατομμύρια εργαζόμενοι, δηλαδή το 14,8% του συνολικού αριθμού απασχολουμένων στη μεταποίηση, ακολουθούμενη από την βιομηχανία «εξοπλισμού μεταφορών» με 1,04 εκατομμύρια εργαζομένους, δηλαδή το 13,9% και τη βιομηχανία «μεταποιημένων μεταλλικών προϊόντων» με 0,58 εκατομμύρια εργαζομένους που αντιστοιχεί στο 7,8% του συνόλου.

Για τη μεταποίηση και τα μεταλλεία (μέσος όρος 2010 = 100) ο δείκτης παραγωγής για το έτος 2019 ήταν 101,0 ελαφρά μειωμένος σε σχέση με το 102,0 του έτους 2018.

Οι θυγατρικές μεταποιητικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό ανέρχεται σε περίπου 11.000. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια συνεχής επέκταση των δραστηριοτήτων της μεταποιητικής βιομηχανίας στο εξωτερικό και ειδικά σε Κίνα, Ινδία, Βιετνάμ και Ταϊλάνδη. Όμως, μετά την κρίση του κορονοϊού, όταν έγιναν φανερά τα προβλήματα της εξάρτησης από την κινεζική παραγωγή, η ιαπωνική κυβέρνηση υιοθέτησε ένα πρόγραμμα διαφοροποίησης των εφοδιαστικών αλυσίδων με τη μεταφορά της παραγωγής στην Ιαπωνία ή σε χώρες της ΝΑ Ασίας.

Η Αυτοκινητοβιομηχανία

Ο κλάδος της αυτοκινητοβιομηχανίας εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο αντικείμενο των εξαγωγών. Το 2019 η παραγωγή επιβατικών αυτοκινήτων στην Ιαπωνία έφτασε τα 8,2 εκατομμύρια μονάδες. Αν προστεθούν φορτηγά και άλλα οχήματα, η παραγωγή αυτοκινήτων στην Ιαπωνία υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια μονάδες, εκ των οποίων 4,3 εκατομμύρια οχήματα εξήχθησαν στο εξωτερικό (στοιχεία από την Ένωση Ιαπωνικών Κατασκευαστών Αυτοκινήτων). Οι σημαντικότερες εταιρείες αυτοκινήτων είναι: Toyota, Renault-Nissan, Honda, Suzuki, Mazda, Mitsubishi, Subaru και Isuzu. Ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής πραγματοποιείται σε αλλες χώρες.

Τα ηλεκτρονικά προϊόντα

Ο κλάδος των ηλεκτρονικών προϊόντων είναι από τους σημαντικότερους της ιαπωνικής οικονομίας, δεδομένου ότι υπάρχουν εταιρείες με σημαντικό μερίδιο στη διεθνή αγορά, όπως η Sony, η Casio, η Mitsubishi Electric, η Panasonic, η Canon, η Fujitsu, η Nikon και η Yamaha.

Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες

Ο κλάδος της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών συγκαταλέγεται επίσης στους βασικούς κλάδους της ιαπωνικής οικονομίας, στους οποίους η Ιαπωνία είναι ένας από τους παγκόσμιους «παίκτες». Ορισμένες από τις σημαντικότερες ιαπωνικές εταιρείες του κλάδου είναι οι Fujitsu, NEC, Unisys, Toshiba ή IT.

Εργαλειομηχανές

Ο κλάδος της παραγωγής εργαλειομηχανών, στον οποίο η Ιαπωνία συγκαταλέγεται μεταξύ των κυριότερων παραγωγών παγκοσμίως, το 2018, κατέγραψε αξία παραγωγής 1.129.823 εκατομμυρίων γιέν (Σύνδεσμος Κατασκευαστών Μηχανημάτων Μηχανών Ιαπωνίας, Αύγουστος 2018), απασχολώντας 26.170 άτομα (Στατιστικές Μηχανημάτων, Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Ιούλιος 2018).

Ρομποτική

Ο κλάδος της ρομποτικής, είναι ακόμη ένας κλάδος, στον οποίο η Ιαπωνία είναι επίσης πρωτοπόρα παγκοσμίως. Το 1971 ιδρύθηκε η ιαπωνική ένωση ρομποτικής. Το 2015, η ιαπωνική κυβέρνηση ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει στο Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ένα ειδικό τμήμα για τη ρομποτική, με στόχο την τυποποίηση της χρήσης της τεχνολογίας σε εθνικό επίπεδο και την υποστήριξη της προαιρετικής χρήσης της ρομποτικής στην

ιαπωνική βιομηχανία. Η ιαπωνική βιομηχανία ρομπότ, ειδικεύεται τόσο σε βιομηχανικές εφαρμογές, τομέας στον οποίο είναι παγκόσμιος ηγέτης, όσο και σε καταναλωτικές.

Χημική βιομηχανία

Ο κλάδος της χημικής βιομηχανίας γνωρίζει ιδιαίτερη ανάπτυξη στην Ιαπωνία, με στροφή στην κάθετη διαφοροποίηση και στην ανάπτυξη πιο σύνθετων και καινοτόμων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Γίνονται επενδύσεις στην «Έρευνα και Τεχνολογία» (E&A ή R&D), στον τομέα της κατασκευής εξαρτημάτων και υλικών για τους τομείς υψηλής τεχνολογίας (ηλεκτρονικά, αυτοκίνητα, αεροδιαστημική, ιατρική), όπως τα «τεχνολογικά πλαστικά» και οι ρητίνες υψηλής αντοχής, των οποίων η ζήτηση έχει σημειώσει αξιοσημείωτη αύξηση.

Εξίσου σημαντικές είναι και οι βιοτεχνολογικές και φαρμακευτικές βιομηχανίες.

Βιομηχανία τροφίμων, καπνού και ποτών

Η ιαπωνική βιομηχανία τροφίμων, καπνού και ποτών είναι από τους πλέον σημαντικούς κλάδους του τομέα της μεταποίησης. Υπάρχουν πολλές εταιρείες που ανταγωνίζονται για να κερδίσουν ένα μερίδιο στην αγορά των 126,5 εκατομμυρίων κατοίκων και η παρουσία εισαγόμενων προϊόντων γίνεται ισχυρότερη. Στον τομέα των οινοπνευματωδών ποτών υπάρχουν μεγάλοι εθνικοί παραγωγοί σάκε και μπύρας, ενώ η παραγωγή κρασιού είναι ασήμαντη.

Κατασκευαστικός τομέας

Ο κλάδος των κατασκευών αντιπροσωπεύει περίπου το 10% του ΑΕΠ και της απασχόλησης και είναι από τους σημαντικότερους της ιαπωνικής οικονομίας.

Οι δημόσιες επενδύσεις, με μερίδιο 40,2% στον κλάδο αυτό, ανήλθαν σε 23,4 τρισ. γιεν (αύξηση 0,5%), ενώ οι ιδιωτικές επενδύσεις, με μερίδιο 59,8%, ανήλθαν σε 31,9 τρισ. γιέν (αύξηση 1,5%).

2.1.3.3 *Ο τριτογενής τομέας*

Ο τριτογενής τομέας συνέβαλε με ποσοστό 72,2% στο ΑΕΠ του 2019, απασχολώντας το 74,5% του ενεργού πληθυσμού (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Στατιστική Υπηρεσία, Υπουργείο Εσωτερικών, Επικοινωνιών). Οι κυριότερες υπηρεσίες περιλαμβάνουν τις χρηματοπιστωτικές (τραπεζικές και ασφαλιστικές), το εμπόριο, τις μεταφορές και τις τηλεπικοινωνίες. Η Ιαπωνία διαθέτει μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο στον τομέα των υπηρεσιών, όπως, Mitsubishi UFJ, NTT, Sumitomo Mitsui Financial, Mizuho Financial, Softbank, KDDI, Seven & I. Holdings, AEON, Marubeni, οι οποίες όμως δεν διαθέτουν την εξειδίκευση των ιαπωνικών βιομηχανικών εταιρειών.

Εμπόριο

Οι μεγάλες εμπορικές εταιρείες (sogo-shosha) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Προωθούν το εξωτερικό εμπόριο διαφόρων προϊόντων και ενεργούν ως υποστηρικτές μεγάλων επενδυτικών σχεδίων και υποδομών τόσο στη χώρα όσο και στο εξωτερικό. Μερικές από τις μεγαλύτερες εμπορικές εταιρείες συγκαταλέγονται μεταξύ των μεγάλων Ιαπώνων επενδυτών στο εξωτερικό, όπως η Mitsubishi Corp., η Marubeni Corp., η Mitsui, η Sumitomo Corp., η Itochu Corp., η Toyota Tsusho και η Sojitz. Οι εταιρείες αυτές παρέχουν οικονομική βοήθεια στις θυγατρικές τους, σε εταιρείες του ίδιου βιομηχανικού ομίλου (keiretsu) και σε συνδεδεμένες εταιρείες. Επίσης, είναι υπεύθυνες για την οργάνωση έργων εντός του ομίλου, για επενδύσεις και για την ίδρυση κοινοπραξιών και θυγατρικών στο εξωτερικό.

Οι μεσαίου μεγέθους εμπορικές εταιρείες που ειδικεύονται σε συγκεκριμένες σειρές προϊόντων είναι εξίσου σημαντικές. Στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο κυριαρχούν οι μικρές

επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες είναι εξοικειωμένες με τις επιθυμίες των πελατών και τις μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών.

Επισημαίνεται ότι η αγορά εξελίσσεται προς το «άνοιγμα» και τη δημιουργία εξειδικευμένων πολυκαταστημάτων. Επίσης η επιτυχία των ολοκληρωμένων εμπορικών κέντρων (πώληση καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών) και των πολυκαταστημάτων συνεχούς λειτουργίας, όπου τα καταστήματα λειτουργούν καθημερινά με πολύ διευρυμένα ωράρια. Η τάση δημιουργίας μεγάλων εμπορικών εταιρειών, πολλές με ξένο κεφάλαιο και με τεχνικές διανομής διαφορετικές από τις ιαπωνικές, αποτελεί έναν από τους παράγοντες αλλαγής του ιαπωνικού συστήματος διανομής. Ωστόσο, ορισμένες ξένες αλυσίδες που επιχείρησαν να εισέλθουν στην αγορά αποσύρθηκαν τελικά επειδή δεν πέτυχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ίσως λόγω της μοναδικότητας της συμπεριφοράς των Ιαπώνων καταναλωτών (καθημερινές αγορές σε μικρές ποσότητες, προτίμηση για προϊόντα υψηλής ποιότητας και με καλή παρουσίαση κ.λπ.).

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Ο τομέας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ιδίως ο τραπεζικός, μετά την κρίση του 1990 της «μεγάλης φούσκας», γνώρισε ευρεία αναδιάρθρωση και από τις σχετικές συγχωνεύσεις προέκυψαν ορισμένες από τις μεγαλύτερες τράπεζες στον κόσμο. Από τις συγχωνεύσεις αυτές, γεννήθηκαν τρία μεγάλα ιδρύματα, αν και δεν είναι τα μόνα που δραστηριοποιούνται στην αγορά: η Τράπεζα Tokyo - Mitsubishi UFJ, η Mizuho Corporate Bank (Daichi Kangyo, Fuji και Βιομηχανική Τράπεζα) και η Sumitomo-Mitsui Banking Corporation. Οι αλλαγές οδήγησαν στην είσοδο, μέσω στρατηγικών συμμαχιών, ορισμένων ξένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ιδίως με την μορφή εισροής επενδυτικών κεφαλαίων. Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση μετά το 2008 επηρέασε περιορισμένα τις ιαπωνικές τράπεζες, οι οποίες γενικά διατηρούν μια υγιή δομή και πολύ ικανοποιητικά ποσοστά κεφαλαιοποίησης, γεγονός που αναδεικνύει το συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των ιαπωνικών τραπεζών σε σχέση με τις δυτικές, οι οποίες αποδείχθηκαν ευάλωτες στην κρίση και στην «μόλυνση» τους με προϊόντα υψηλού κινδύνου.

Ενέργεια

Η Ιαπωνία είναι καθαρός εισαγωγέας ενέργειας. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο εισαγωγέα υγροποιημένου φυσικού αερίου και έναν από τους μεγαλύτερους αγοραστές προϊόντων πετρελαίου, δεδομένου ότι άνω του 80% της ζήτησης για ενέργεια στην Ιαπωνία καλύπτεται από εισαγωγές. Το 2019, η αξία εισαγωγών σε προϊόντα ενέργειας στην Ιαπωνία (πετρέλαιο, υγραέριο, άνθρακα κλπ), ανήλθε στα 16,8 τρισ. γιέν (140 δισ. ευρώ περίπου), καταγράφοντας μείωση της τάξεως του 13,7% σε σχέση με την αξία εισαγωγών 19,1 τρισ. γιέν (160 δισ. ευρώ περίπου) το 2018.

Το 41% των συνολικών ενεργειακών αναγκών καλύπτεται με πετρέλαιο, 27% με άνθρακα, 23% με υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG), 5% από υδροηλεκτρικά έργα, 3% από άλλες πηγές ανανεώσιμης ενέργειας και 1% από πυρηνική ενέργεια.

Έως το 2011, λειτουργούσαν 54 πυρηνικοί αντιδραστήρες, πολλοί εκ των οποίων διέκοψαν την λειτουργία τους μετά τον μεγάλο σεισμό του 2011 που είχε προκαλέσει την καταστροφή του πυρηνικού εργοστασίου της Fukushima. Το υψηλό ενεργειακό κόστος οδήγησε στον εκσυγχρονισμό των πυρηνικών μονάδων, ώστε να τεθούν και πάλι σε λειτουργία προσθέτοντας 40 GW στην παραγωγή ενέργειας.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) δεν αποτελούν προτεραιότητα στην Ιαπωνία λόγω υψηλού κόστους.

2.1.4 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιαπωνίας

	2015	2016	2017	2018	2019
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. γιεν)	516.932,4	519.630,5	530.897,5	532.363,2	535.936,8
Μεταβολή ΑΕΠ	1,2%	0,5%	2,2%	0,3%	0,7%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (χιλ. γιεν)	4180	4218	4307	4325	n/a
Ανεργία	3,4%	3,1%	2,8%	2,4%	2,4%
Πληθωρισμός	0,79%	-0,12%	0,47%	0,98%	0,48%
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-3,8%	-3,7%	-3,1%	-2,4%	-2,8%
Πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	3,4%	3,3%	2,5%	2,3%	3,1%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	151%	155%	156%	159%	161%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	3,1%	4%	4.2%	3.5%	3.6%
Συναλλαγματική ισοτιμία					
(ευρώ/γιεν)	134,31	120,2	126,71	130,4	122,01
(USD/γιεν)	121,044	108,793	112,166	110,423	109,010

Πηγές: Cabinet Office, Statistics Bureau of Japan, Ministry of Finance, World Bank, Bank of Japan

Τα τελευταία χρόνια, ο ρυθμός ανάπτυξης της ιαπωνικής οικονομίας έχει επιβραδυνθεί από 2,2% το 2017 σε 0,3% το 2018 και 0,7% το 2019. Σύμφωνα με την Έκθεση της Τράπεζας της Ιαπωνίας (January 2020 Outlook Report), μέχρι τα τέλη του οικονομικού έτους 2020 αναμένεται να αυξηθεί σε 0,9% και σε 1,1% το 2021.

Η τάση μεταβολής του ΑΕΠ απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

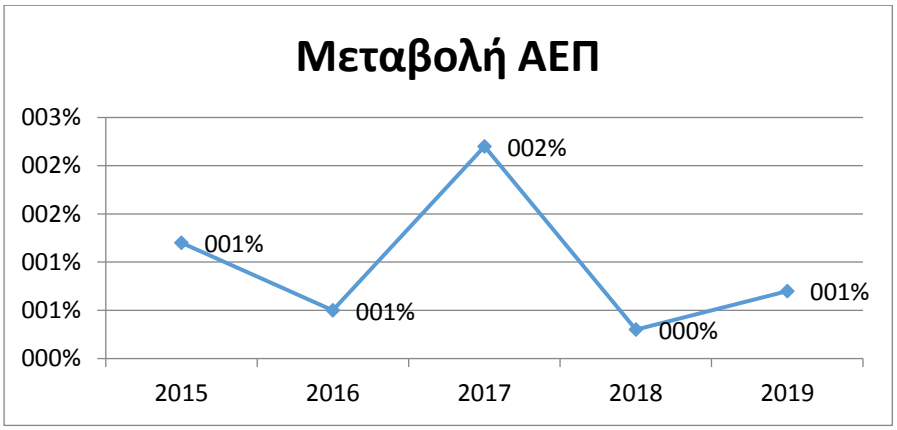

Η ανεργία παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο, 2,4%, καθώς η ιαπωνική οικονομία είναι ουσιαστικά σε επίπεδο πλήρους απασχόλησης και αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού λόγω υπογεννητικότητας και γήρανσης του πληθυσμού.

Ο πληθωρισμός είναι ένα κρίσιμο μέγεθος για την ιαπωνική οικονομία, καθώς αντιμετωπίζει πάντα τον κίνδυνο του αποπληθωρισμού και αδυνατεί να πετύχει τον στόχο του 2% για το ΔΤΚ, παρά την πολιτική ποσοτικής και ποιοτικής χαλάρωσης. Ο ΔΤΚ μειώθηκε από 0,98% το 2018 σε 0,48% το 2019.

Η τάση μεταβολής του ΔΤΚ απεικονίζεται στο διάγραμμα:

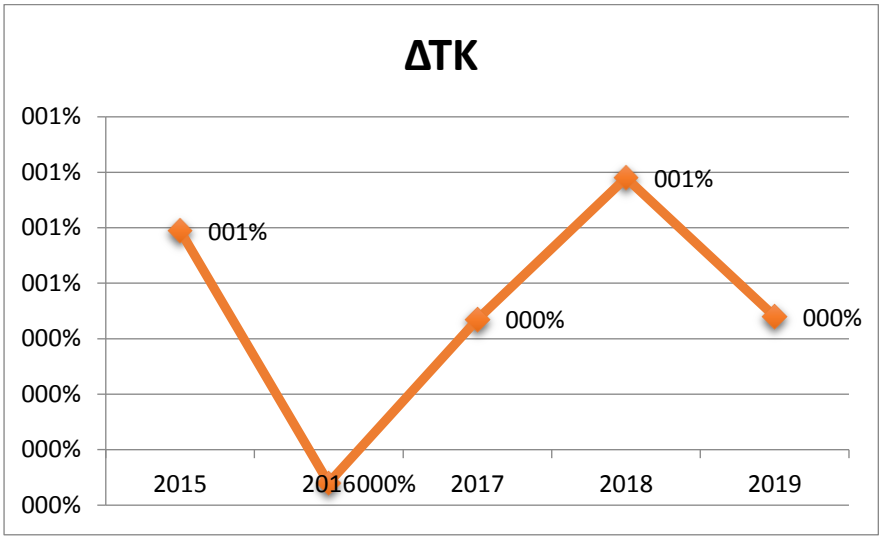

Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης παρέμεινε ελλειμματικό και διαμορφώθηκε σε -2,8%, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αυξήθηκε από 159% το 2018 σε 161% το 2019.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αποτελεί κρίσιμο δείκτη για την ιαπωνική οικονομία, καθώς είναι το μεγαλύτερο στον κόσμο και ακολουθεί συνεχή ανοδική πορεία, λόγω των συνεχών πακέτων στήριξης της οικονομίας, ειδικά την περίοδο της πολιτικής των Abenomics, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

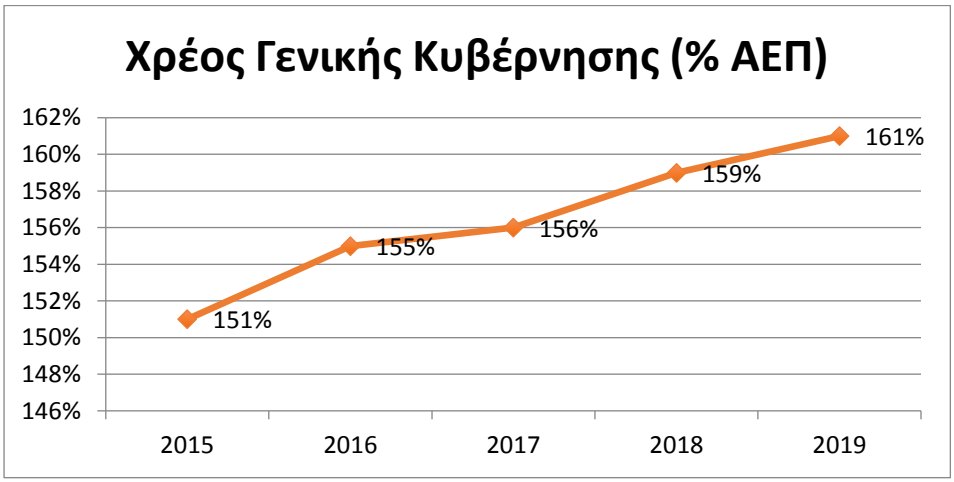

2.1.5 Εξωτερικό εμπόριο

Σύμφωνα με την Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας (προσωρινά στοιχεία), το 2019 το συνολικό εξωτερικό εμπόριο της χώρας ανήλθε σε 155,5 τρισ. γιεν, καταγράφοντας μείωση 5,3%

έναντι των 164,2 τρισ. γιεν του 2018. Τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές αγαθών παρουσίασαν μείωση κατά 5,6% και 5% αντίστοιχα, σε αντίθεση με την ανοδική τους πορεία την τριετία 2016-2019. Το εμπορικό ισοζύγιο, με εξαίρεση την διετία 2016-2017, παραμένει ελλειμματικό. Το 2019 το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου παρουσίασε αύξηση κατά 5 δισ. γιεν.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ (μέχρι και το 2018), το ισοζύγιο υπηρεσιών είναι συνεχώς ελλειμματικό, αν και τα τελευταία χρόνια το έλλειμμα μειώνεται μιας και οι εξαγωγές υπηρεσιών παρουσιάζουν αύξηση.

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ιαπωνίας

Σε τρισ. γιεν	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών	75,6	70	78,3	81,5	76,9
Εισαγωγές αγαθών	78,4	66	75,4	82,7	78,6
Εμπορικό ισοζύγιο	-2,8	4	2,9	-1,2	-1,7
Εξαγωγές υπηρεσιών	19.7	19.1	21.0	21.4	n/a
Εισαγωγές υπηρεσιών	21.6	20.2	21.7	22.2	n/a
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-1.9	-1.1	-0,7	-0.8	n/a

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας (www.customs.go.jp) , ΟΟΣΑ (www.oecd.org)

Διαγραμματικά το εξωτερικό εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών απεικονίζεται ως εξής:

Σε τρις. γιέν

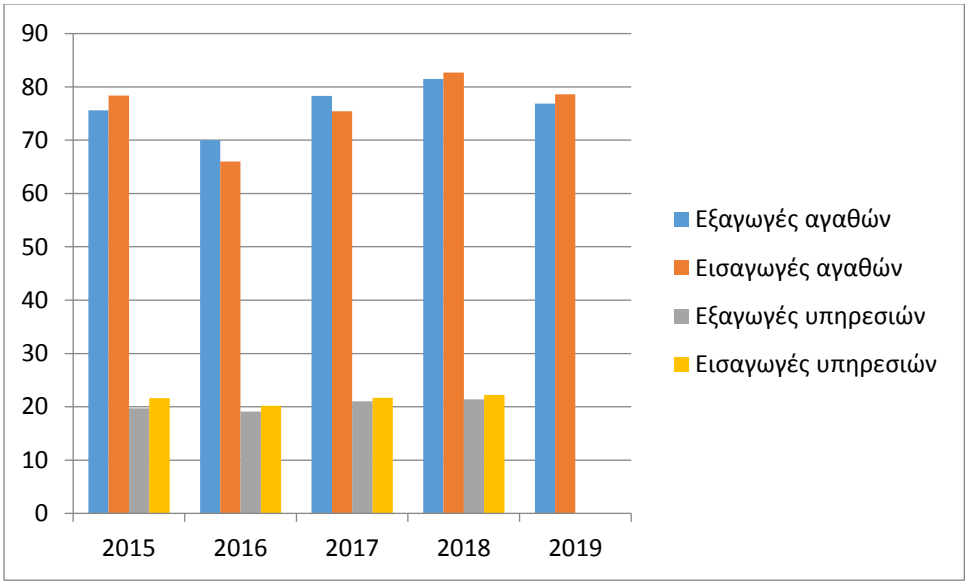

2.1.5.1 Εμπόριο αγαθών

Το 2019 **οι εξαγωγές** της Ιαπωνίας ανήλθαν σε 76,9 τρισ. γιεν, μειωμένες κατά 5,6% σε σχέση με το 2018. Τα εξαγόμενα ιαπωνικά αγαθά είναι προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, εκ των οποίων το 80% αφορούν υλικό μεταφορών, μέταλλα, μηχανές και προϊόντα χημικής βιομηχανίας.

Ενδεικτικότερα στον πίνακα που ακολουθεί, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μερίδιο στη συνολική αξία των ιαπωνικών εξαγωγών, καταλαμβάνει η κατηγορία «ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ» με ποσοστό 36,1 επί του συνόλου που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 27,7 τρισ. γιεν.

Ακολουθεί η κατηγορία « ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ», με μερίδιο της τάξεως 19,7% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 15,1 τρισ. γιεν.

Τρίτη σημαντικότερη κατηγορία είναι, «ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ» με μερίδιο της τάξεως 17,2% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 13,2 τρισ. γιεν.

Οι ανωτέρω τρεις κατηγορίες αντιστοιχούν στο 73% των συνολικών εξαγωγών της Ιαπωνίας για το 2019.

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

	2018		**2019**		**Μεταβολή Αξίας %**
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	τρισ. γιεν	% στο σύνολο	τρισ. γιεν	% στο σύνολο	
87 ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ	28,8	35,4	27,7	36,1	-3,9
84 ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	16,5	20,3	15,1	19,7	-8,4
85 ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ	14,1	17,4	13,2	17,2	-6,6

ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ					
72 ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	3,4	4,2	3,1	4,0	-10,7
39 ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	2,6	3,1	2,4	3,2	-5,0
29 ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,1	2,5	1,9	2,5	-7,0
ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	14,0	17,1	13,5	17,3	36,0
ΣΥΝΟΛΟ	81,5	100,0	76,9	100,0	-5,6

Πηγή: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας

Το 2019, **οι εισαγωγές** της Ιαπωνίας ανήλθαν σε 78,6 τρισ. γιεν, μειωμένες κατά 5% σε σχέση με το 2018. Το μεγαλύτερο μερίδιο στη συνολική αξία των ιαπωνικών εισαγωγών, καταλαμβάνει η κατηγορία «ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΑΣΦΑΛΤΩΔΕΙΣ ΥΛΕΣ. ΚΕΡΙΑ ΟΡΥΚΤΑ» με μερίδιο της τάξεως 21,6%, που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εισαγωγών 16,9 τρισ. γιεν.

Ακολουθούν οι κατηγορίες, «ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ» με μερίδιο της τάξεως 15,3% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εισαγωγών 11,9 τρισ. γιεν, και « ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ», με μερίδιο της τάξεως 9,6% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εισαγωγών 7,6 τρισ. γιεν.

Αξιοσημείωτο είναι ότι, συγκριτικά με τις εξαγωγές, σημαντικό μερίδιο στις εισαγωγές καταλαμβάνουν και προϊόντα που δεν είναι υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως τα τρόφιμα και τα ενδύματα. Ειδικότερα, τα ενδύματα και συμπληρώματα αυτών, πλεκτά και μη, καταλαμβάνουν συνολικό μερίδιο της τάξεως 3,9% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εισαγωγών 3 τρισ. γιεν. Τα ψάρια καταλαμβάνουν μερίδιο 1,6%, με συνολική αξία εισαγωγών 1,25 τρισ. γιεν και τα κρέατα 1,5%, με συνολική αξία εισαγωγών 1,18 τρισ. γιεν.

Παράλληλα, παρατηρούμε ότι, ενώ το σύνολο των εισαγωγών παρουσίασε μείωση συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, τα φάρμακα και τα κρέατα είναι εκείνες οι κατηγορίες που παρουσίασαν αύξηση οι εισαγωγές τους κατά 4,4% και 3,5% αντίστοιχα.

Το μερίδιο των σημαντικότερων προϊόντων στις εξαγωγές της Ιαπωνίας το 2019 απεικονίζεται ως εξής:

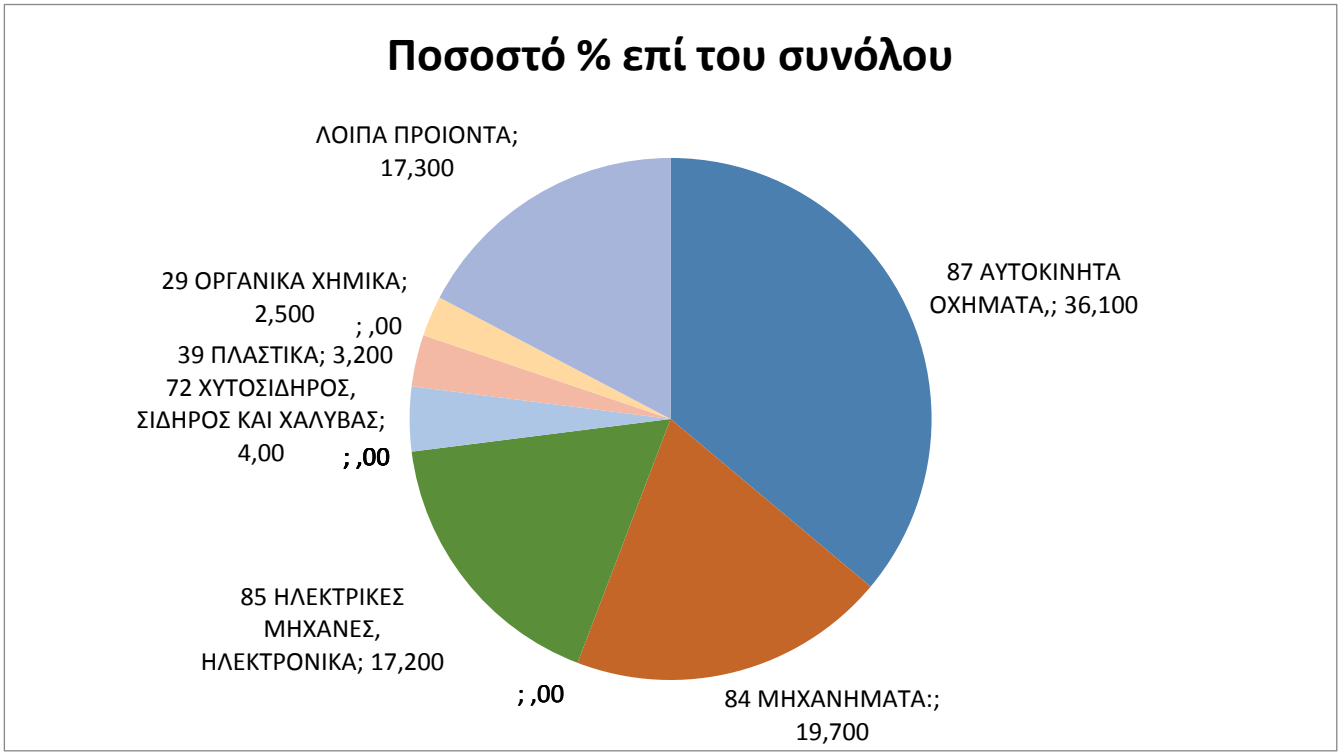

Τα σημαντικότερα προϊόντα που εισάγει η Ιαπωνία έχουν ως εξής:

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	Αξία σε τρισ. γιεν	% στο σύνολο	Αξία σε τρισ. γιεν	% στο σύνολο	
27 ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΑΣΦΑΛΤΩΔΕΙΣ ΥΛΕΣ. ΚΕΡΙΑ ΟΡΥΚΤΑ	19,3	23,3	16,9	21,6	-12,1
85 ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ	12,3	14,9	11,9	15,3	-2,8
84 ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ,	7,9	9,6	7,6	9,6	-4,6

ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ					
30 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,9	3,6	3,1	3,9	4,4
29 ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1,9	2,3	1,7	2,2	-12,7
90 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	1,83	2,2	1,81	2,3	-0,8
62 ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ	1,62	1,9	1,55	2,0	-4,3
61 ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ, ΠΛΕΚΤΑ	1,52	1,8	1,48	1,9	-2,6
03 ΨΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΑ, ΜΑΛΑΚΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ ΥΔΡΟΒΙΑ	1,3	1,6	1,25	1,6	-3,8
02 ΚΡΕΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΦΑΓΙΩΝ, ΒΡΩΣΙΜΑ	1,14	1,4	1,18	1,5	3,5
76 ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΥΤΟΥ	1,03	1,2	0,87	1,1	-15,5
72 ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	1,01	1,2	0,94	1,2	-6,9
73 ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ 'Η ΧΑΛΥΒΑ	0,84	1,0	0,83	1,0	-1,2
ΛΟΙΠΑ	28,11	34,0	27,5	34,8%	-1,4
ΣΥΝΟΛΟ	82,7		78,6		-5,0

Πηγή: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας

Οι εισαγωγές της Ιαπωνίας το 2019 ήταν μειωμένες κατά 5% και διαμορφώθηκαν σε 78,6 τρις γιέν.

Παρατηρούμε ότι το 21,6% των εισαγωγών αποτελείται από ορυκτά καύσιμα, οι εισαγωγές των οποίων το 2019 ήταν 21,6 τρις γιέν και παρουσίασαν πτώση κατά 12,1%. Ακολουθούν τα ηλεκτρικά μηχανήματα και τα ηλεκτρονικά με μερίδιο στις Ιαπωνικές εισαγωγές 15,3% και ο μηχανολογικός εξοπλισμός με μερίδιο 9,6%.

Άλλα σημαντικά εισαγόμενα προϊόντα είναι τα φαρμακευτικά, τα χημικά προϊόντα, διάφορα όργανα και συσκευές, ενδύματα, ψάρια, κρέατα, μέταλλα και μεταλλουργικά προϊόντα. Στις 13 σημαντικότερες κατηγορίες προϊόντων αντιστοιχεί το 65% περίπου των εισαγωγών.

Η σύνθεση των ιαπωνικών εισαγωγών για τις σημαντικότερες κατηγορίες προϊόντος μπορεί να γίνει καλύτερα αντιληπτή από το παρακάτω διάγραμμα πίτας, στο οποίο απεικονίζονται τα μερίδια τους στην αγορά.

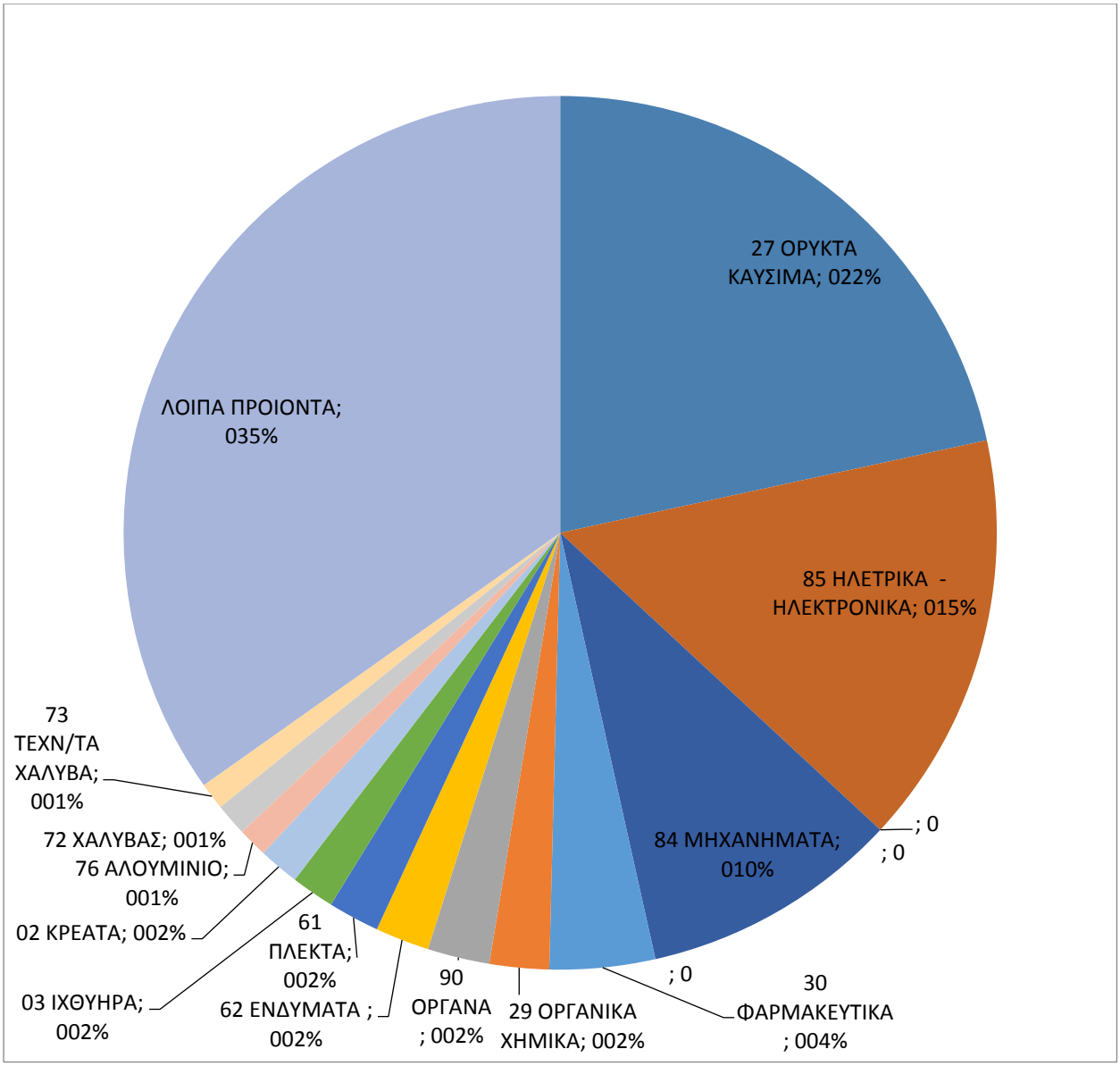

Όσον αφορά στη γεωγραφική κατανομή των ιαπωνικών εξαγωγών για το 2019, για μία ακόμη χρονιά καταγράφεται η υψηλή συγκέντρωση που χαρακτηρίζει παραδοσιακά τις ιαπωνικές εξαγωγές, με το 38,8% της συνολικής αξίας ιαπωνικών εξαγωγών να κατανέμεται σε δύο μόνο χώρες, τις ΗΠΑ και την Κίνα. Ακολουθούν άλλες τρεις χώρες της Νοτιανατολικής Ασίας (Ν. Κορέα, Χονγκ Κονγκ και Ταϊλάνδη, ενώ από τους δέκα σημαντικότερους εξαγωγικούς προορισμούς της Ιαπωνίας (63,6% του συνόλου), η Γερμανία είναι ο μόνος που δεν ανήκει στην περιοχή του Ειρηνικού. Από το 2018 παρατηρείται πτωτική τάση των εξαγωγών.

Η Ελλάδα δεν αποτελεί σημαντικό εξαγωγικό προορισμό για την Ιαπωνία, αφού η αξία εξαγωγών για το έτος 2019, κυμάνθηκε στα 62,3 δισ. γιέν ή 570 εκ. ευρώ περίπου. Ωστόσο, το 2019 η Ελλάδα κατέστη ο 58ος «πελάτης» της Ιαπωνίας από πλευράς μεγέθους συνολικής αξίας εξαγωγών της Ιαπωνίας, από 69ος το 2018, με μερίδιο που αντιστοιχεί στο 0,08% της συνολικής αξίας Ιαπωνικών εξαγωγών για το 2019, έναντι 0,06% το 2018. Τα αντίστοιχα μερίδια το 2015 ήταν 0,034%, το 2016 ήταν 0,033% και το 2017 ήταν 0,034%. Η αύξηση του μεριδίου (σχεδόν διπλάσια), το έτος 2018 οφείλονταν σε συγκυριακή εξαγωγή του προϊόντος «Δεξαμενόπλοια», αξίας 23 δισ. γιέν περίπου, ωστόσο η αύξηση του μεριδίου το 2019 κατά 50% περίπου , οφείλεται σε βελτίωση των όρων εμπορίου της Ιαπωνίας κατά της χώρας μας.

Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών της Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το έτος 2019

Κατάταξη	Χώρα	Εξαγωγές σε δις $	Εξαγωγές σε τρις γιέν	% του συνόλου	Ετήσια Μεταβολή %
1	ΗΠΑ	140,43	15,254	19,8	-1,4
2	Κίνα	134,68	14,681	19	-7,6
3	Ν. Κορέα	46,27	5,043	6,6	-12,9
4	Χονγκ Κονγκ	33,62	3,665	4,8	-4,4
5	Ταϊλάνδη	30,19	3,29	4,3	-7,6
6	Γερμανία	20,23	2,205	2,9	-4,4
7	Σιγκαπούρη	20,17	2,198	2,8	-14,9
8	Βιετνάμ	16,48	1,797	2,3	-0,9
9	Αυστραλία	14,49	1,579	2,1	-16,2
10	Ινδονησία	13,98	1,524	1,9	-12,6
58	**Ελλάδα**	**0,57149**	**0,0623**	**0,08**	**34**
	ΣΥΝΟΛΟ	705,7	76,931	100	-5,6

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας, https://tradingeconomics.com/

Ο κυριότερος προμηθευτής της Ιαπωνίας για το έτος 2019 είναι η Κίνα, με αξία εισαγωγών 18,5 τρισ. γιέν ή 169 δισ. $. Το 40% περίπου των ιαπωνικών εισαγωγών προέρχεται από τρείς χώρες, την Κίνα, τις ΗΠΑ και την Αυστραλία, ενώ σημαντικά μερίδια επί της συνολικής αξίας των Ιαπωνικών εισαγωγών κατέχουν η Ν. Κορέα και η Σ. Αραβία.

Η Ελλάδα, κατέχει ασήμαντο μερίδιο επί της συνολικής αξίας των ιαπωνικών εισαγωγών, της τάξεως του 0,07%, παρόλο που ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών από Ελλάδα αυξήθηκε εντυπωσιακά το 2019 σε σύγκριση με το 2018.

Οι σημαντικότεροι προμηθευτές της Ιαπωνίας καταγράφουν μειωμένους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής των εξαγωγών τους το 2019, με εξαίρεση το Βιετνάμ.

Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το 2019

Κατάταξη	Χώρα	Εισαγωγές σε δις $	Εισαγωγές σε τρις Γιέν	Μερίδιο % του συνόλου	Ετήσια Μεταβολή %
1	Κίνα	169,22	18,453	23,4	-3,9
2	ΗΠΑ	81,25	8,64	10,9	-4,2
3	Αυστραλία	45,46	4,957	6,3	-1,9
4	Ν. Κορέα	29,63	3,227	4,1	-9,1
5	Σ. Αραβία	27,66	3,015	3,8	-19,2
6	ΗΑΕ	26,19	2,855	3,6	-6,3
7	Ταϊλάνδη	25,36	2,765	3,5	-0,2
8	Γερμανία	24,93	2,722	3,5	-5,1
9	Βιετνάμ	22,47	2,45	3,1	5
10	Ινδονησία	18,15	1,981	2,5	-16,7
59	**Ελλάδα**	0,53742	**0,0585**	**0,07**	**149,9**
	ΣΥΝΟΛΟ	0,7209	78,599	100	-5

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας, https://tradingeconomics.com/

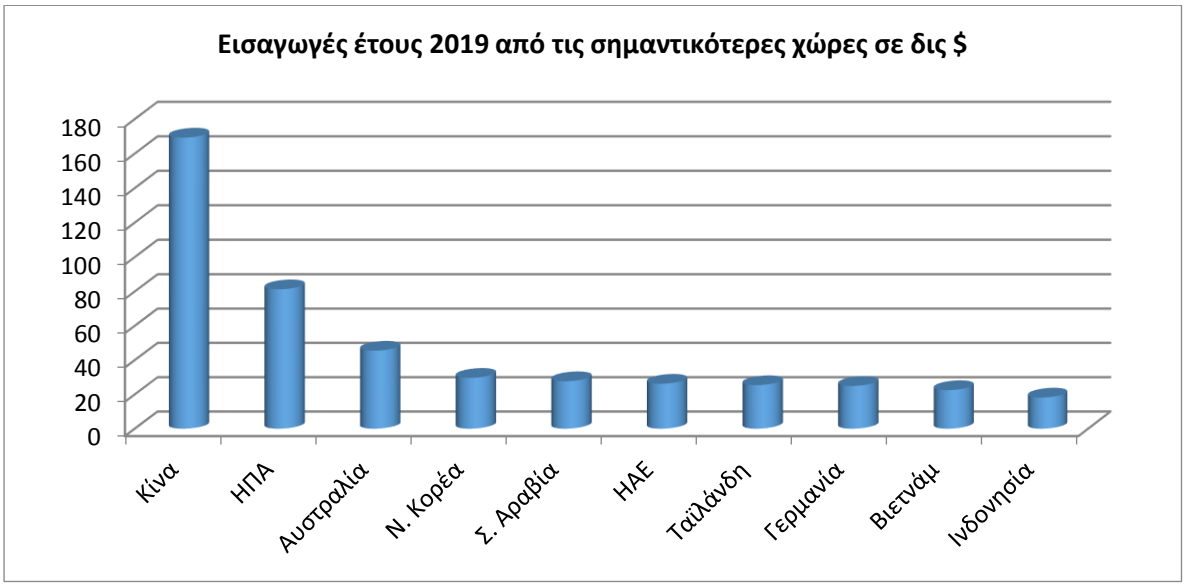

2.1.5.2 Εμπόριο Υπηρεσιών

Το ισοζύγιο υπηρεσιών είναι σταθερά ελλειμματικό για την Ιαπωνία (βλ. ανωτέρω πίνακα 2). Το 2018 (πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία), βασικοί τομείς εσόδων για τη χώρα ήταν τα πνευματικά δικαιώματα, οι μεταφορές –αν και σημείωσαν μείωση 19% - και οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 18%. Αξιοσημείωτη μείωση είχαν και οι κατασκευές (14,8%) καθώς και οι τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες πληροφορικής (13,5%).

	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	146.573	159.123	165.429	163.888	n/a
Εισαγωγές υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	160.948	168.514	170.880	170.071	n/a
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	-14.375	-9.391	-5.451	-6.183	n/a

Πηγή: ΟΟΣΑ

Πίνακας 7: Εισπράξεις Ιαπωνίας ανά τομέα

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
Πνευματικά δικαιώματα	36.949	22,3	38.516	23,5	4,2
Μεταφορές	30.227	18,3	24.477	14,9	-19
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	30.145	18,2	35.647	21,8	18,3
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	9.295	5,6	9.759	6,0	4,9
Κατασκευές	9.196	5,6	7.829	4,8	-14,8
Τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες πληροφορικής	4.486	2,7	3.881	2,4	-13,5
Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	1.965	1,2	2.075	1,3	5,6
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	794	0,5	838	0,5	5,5
Υπηρεσίες μεταποίησης	663	0,4	678	0,4	2,3
ΣΥΝΟΛΟ	165.429	100	163.888	100	-0,9

Πηγή: ΟΟΣΑ

Οι εισαγωγές υπηρεσιών της Ιαπωνίας αφορούν κατά κύριο λόγο στους τομείς των μεταφορών, των πνευματικών δικαιωμάτων και των ταξιδιωτικών υπηρεσιών, που από κοινού απαρτίζουν το 40% επί του συνόλου για το 2018 (πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία).

Πίνακας 8: Πληρωμές Ιαπωνίας ανά τομέα

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
Μεταφορές	35.459	20,8	32.464	19,1	-8,4
Πνευματικά δικαιώματα	18.926	11,1	18.409	10,8	-2,7
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	16.101	9,4	17.119	10,1	6,3
Τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες πληροφορικής	12.691	7,4	13.375	7,9	5,4
Κατασκευές	7.280	4,3	6.915	4,1	-5,0
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	6.809	4,0	6.945	4,1	2,0
Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	5.605	3,3	6.048	3,6	7,9
Υπηρεσίες μεταποίησης	4.862	2,8	4.317	2,5	-11,2
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	4.368	2,6	4.647	2,7	6,3
ΣΥΝΟΛΟ	170.880	100	170.071	100	-0,5

Πηγή: ΟΟΣΑ

Οι σημαντικότερες εισπράξεις από υπηρεσίες προέρχονται από τις ΗΠΑ, την Κίνα, το ΗΒ, τη Σιγκαπούρη και την Κορέα, οι οποίες από κοινού αποτελούν το 59,2% του συνόλου.

Πίνακας 9: Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών της Ιαπωνίας

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
ΧΩΡΑ	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
ΗΠΑ	40.803	24,7	37.437	22,8	-8,2
ΚΙΝΑ	20.179	12,2	22.076	13,5	9,4
ΗΒ	11.162	6,7	11.111	6,8	-0,5
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	10.246	6,2	11.391	6,9	11,2
ΚΟΡΕΑ	8.319	5,0	8.156	4,9	-1,9
ΣΥΝΟΛΟ	165.429	100	163.888	100	-0,9

Πηγή: ΟΟΣΑ

Οι σημαντικότερες πληρωμές της Ιαπωνίας για υπηρεσίες γίνονται προς τις ΗΠΑ (30% επί του συνόλου) και ακολουθούν η Σιγκαπούρη, το ΗΒ, η Κίνα και η Κορέα. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των πληρωμών προς τη Γερμανία, της τάξης του 18,5% για το 2018.

Πίνακας 10: Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιαπωνίας

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
ΧΩΡΑ	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
ΗΠΑ	53.151	31,1	51.587	30,3	-2,9
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	15.059	8,8	15.269	8,9	1,4
ΗΒ	10.907	6,4	10.774	6,3	-1,2
ΚΙΝΑ	8.853	5,2	9.430	5,5	6,5
ΚΟΡΕΑ	6.343	3,7	6.116	3,6	-3,6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6.122	3,6	7.254	4,3	18,5
ΣΥΝΟΛΟ	170.880	100	170.071	100	-0,5

Πηγή: ΟΟΣΑ

2.1.6 Επενδύσεις

Η ροή των ΞΑΕ προς την Ιαπωνία παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με τα περισσότερα ανεπτυγμένα κράτη. Οι εισροές είναι σχετικά ασταθείς, λόγω των αποεπενδύσεων από τον ιαπωνικό τομέα λιανικού εμπορίου και τηλεπικοινωνιών.

Το 2015, οι ΞΑΕ ήταν μόλις $ 5.253 εκ., λόγω σημαντικών αποεπενδύσεων από χώρες που παραδοσιακά επενδύουν στην Ιαπωνία. Συγκεκριμένα, υπήρξε αποεπένδυση από τις Νήσους Κέιμαν ($ 2.313 εκ.), το ΗΒ ($ 1527 εκ.) και τη Γερμανία ($ 3.394 εκ.).

Το 2016, υπήρξε αλματώδης αύξηση των ΞΑΕ κατά 679%. Να σημειωθεί ότι εκείνη τη χρονιά έλαβε χώρα η μεγαλύτερη συμφωνία εξαγοράς της Ιαπωνίας, όταν η εταιρεία Vinci Airports, γαλλικών συμφερόντων, απέκτησε τα δικαιώματα διαχείρισης του Διεθνούς Αερολιμένα της Οσάκα, καθώς επίσης η εξαγορά από την Takeda Pharmaceutical του Shire, αξίας $ 62 εκατ. .

Ακολούθησε μείωση 54% το 2017 και έπειτα αύξηση κατά 31%, το 2018 και 51% το 2019.

Σε ό,τι αφορά τις άμεσες επενδύσεις της Ιαπωνίας στο εξωτερικό, το 2017 και το 2018 σημείωσαν μείωση κατά 2,7% και 8,8% αντίστοιχα, ενώ το 2019 αυξήθηκαν σημαντικά κατά 57%.

Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιαπωνία

Αξία σε εκ. $	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	5.253	40.942	18.805	24.613	37.175
Άμεσες επενδύσεις της Ιαπωνίας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	138.428	178.533	173.768	158.412	248.675

Πηγή: JETRO

Οι μεγαλύτερες εισροές ΞΑΕ προς την Ιαπωνία προέρχονται σταθερά από τις ΗΠΑ, το ΗΒ, τη Γαλλία και της Νήσους Κέιμαν. Το 2019, οι εισροές από τις ΗΠΑ αποτελούσαν περίπου το 39% του συνόλου και γνώρισαν αξιοσημείωτη αύξηση της τάξης του 147%. Αύξηση 10,6% σημείωσαν και οι ΞΑΕ από Γαλλία, ενώ εκείνες από το ΗΒ μειώθηκαν κατά 28,5%.

Πίνακας 12: Επενδύσεις προς την Ιαπωνία, σε εκ. $ USD, κυριότερες χώρες προέλευσης

Κατάταξη	**Χώρα**	**2015**	**Χώρα**	**2016**	**Χώρα**	**2017**	**Χώρα**	**2018**	**Χώρα**	**2019**
1	ΗΠΑ	4.338	ΗΠΑ	6.847	ΗΠΑ	5.948	ΗΠΑ	5.800	ΗΠΑ	14.423
2	Γαλλία	2.063	ΗΒ	5.676	Γαλλία	3.636	ΗΒ	4.137	Γαλλία	2.958
3	Σιγκαπούρη	1.893	Ολλανδία	5.488	Ολλανδία	3.611	Νήσοι Κέιμαν	3.918	ΗΒ	2.954
4	Ολλανδία	1.568	Γαλλία	4.539	Σιγκαπούρη	3.174	Γαλλία	2.674	Νήσοι Κέιμαν	2.202
5	Χονγκ Κονγκ	983	Σιγκαπούρη	3.236	Νήσοι Κέιμαν	2.739	Ελβετία	2.396	Χονγκ Κονγκ	2.091
6	Κορέα	932	Ταιβάν	2.495	Ελβετία	1.343	Κορέα	1.944	Κίνα	1.911
7	Ταιβάν	703	Χονγκ Κονγκ	1.510	Κορέα	1.194	Γερμανία	1.395	Σιγκαπούρη	1.452
8	Κίνα	636	Νήσοι Κέιμαν	1.226	Κίνα	997	Ταϊλάνδη	1.211	Λουξεμβούργο	1.386

9	Λουξεμβούργο	441	Ελβετία	884	Ταιβάν	895	Αυστραλία	1.209	Ταιβάν	1.164
10	Ταϊλάνδη	335	Γερμανία	820	Λουξεμβούργο	558	Βέλγιο	1.013	Ταϊλάνδη	1.044
	Σύνολο ΞΑΕ	5.253		40.942		18.805		24.613		37.175

Πηγή: JETRO

Οι ΞΑΕ προσανατολίζονται κυρίως προς τα ηλεκτρικά μηχανήματα, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και την ασφάλιση, τα χημικά και τα φαρμακευτικά προϊόντα, την παραγωγή εξοπλισμού μεταφορών.

Το 2019, οι σημαντικότερες επενδύσεις ήταν στους κλάδους των ηλεκτρικών μηχανημάτων ($ 3.557 εκ.), των εξοπλισμών μεταφοράς ($ 3.498 εκ.) και των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων ($ 3.081 εκ.). Επίσης υπήρξαν αποεπενδύσεις, με σημαντικότερες στο χονδρικό/λιανικό εμπόριο ($ 4.482 εκ.) και στις τηλεπικοινωνίες ($ 1.327).

Πίνακας 13: ΞΑΕ ανά κλάδο (αξία σε εκ. $ USD)

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Τρόφιμα	180	423	257	84	559
Υφάσματα	101	19	25	-33	30
Ξύλο, χαρτοπολτός	18	17	-1	1	15
Χημικά/Φάρμακα	1.172	468	134	2.368	3.081
Πετρέλαιο	4	-1.340	172	54	- 805
Καουτσούκ / δέρμα	0	-	1	-8	-
Γυαλί και πέτρα	151	- 10	98	19	- 86
Σίδηρος και άλλα μέταλλα	- 72	- 67	- 10	65	100
Γενικά Μηχανήματα	448	1.181	1.542	- 6	- 617
Ηλεκτρικά Μηχανήματα	268	7.465	3.740	4.964	3.557
Εξοπλισμός μεταφοράς	- 1.039	3.705	3.231	1.956	3.498
Μηχανήματα ακριβείας	- 19	- 105	- 279	24	- 114
Γεωργία/δασοκομία	8	-3	13	36	7
Αλιεία	3	-	-	16	9
Ορυκτά	14	16	165	30	39
Κατασκευές	63	99	31	- 322	245
Μεταφορές	586	1.480	767	111	156
Τηλεπικοινωνίες	1.015	1.036	- 668	- 3.351	- 1.327
Χονδρικό /Λιανικό εμπόριο	-3.940	- 2.414	-5.346	-5.284	- 4.482
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες /Ασφάλιση	1.516	3.479	1.526	5.671	8.142
Κτηματομεσιτικά	- 135	367	426	740	320
Υπηρεσίες	272	1.525	2.413	30	1.182
Σύνολο	2.976	19.350	9.356	9.259	14.552

Πηγή: JETRO

Σημείωση 1: Το «Σύνολο» δεν περιλαμβάνει όλες τις ΞΑΕ , αλλά εκείνες στους βασικότερους κλάδους. Για τον λόγο αυτό, τα ποσά του «Συνόλου» δεν συμπίπτουν με τις συνολικές ΞΑΕ (βλ. πίνακα 11).

Σημείωση 2: τα αρνητικά ποσά, αφορούν αποεπενδύσεις.

Οι ιαπωνικές επενδύσεις κατευθύνονται κυρίως στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού (Κίνα, Σιγκαπούρη, Κορέα, Ταϊλάνδη, Νήσοι Κέιμαν, ΗΠΑ, Αυστραλία). Οι ΗΠΑ, με εξαίρεση το 2018, βρίσκονται σταθερά στην πρώτη θέση, καταλαμβάνοντας το 25%-35% του συνόλου των ι/επενδύσεων στο εξωτερικό. Από ευρωπαϊκές χώρες, σταθερά στις πρώτες θέσεις βρίσκεται το ΗΒ, με εξαίρεση το 2019, όπου οι ροές των ιαπωνικών άμεσων επενδύσεων προς αυτό μειώθηκαν κατά 71%. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 2019, το 15% των ιαπωνικών επενδύσεων κατευθύνθηκαν προς την Ελβετία, η οποία δεν ανήκει στους «παραδοσιακούς προορισμούς». Άλλες ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες η Ιαπωνία επενδύει σταθερά, είναι η Ολλανδία και η Γερμανία

Πίνακας 14: Επενδύσεις Ιαπωνίας, σε εκ. $ USD, κυριότερες χώρες προορισμού

Κατάταξη	Χώρα	2015	Χώρα	2016	Χώρα	2017	Χώρα	2018	Χώρα	2019
1	ΗΠΑ	50.218	ΗΠΑ	53.102	ΗΠΑ	47.918	ΗΒ	20.084	ΗΠΑ	48.269
2	ΗΒ	13.979	ΗΒ	51.399	ΗΒ	22.218	Νήσοι Κέιμαν	17.731	Ελβετία	37.529
3	Ολλανδία	10.070	Νήσοι Κέιμαν	21.890	Ολλανδία	19.105	ΗΠΑ	17.188	Σιγκαπούρη	15.671
4	Κίνα	10.011	Κίνα	9.534	Κίνα	12.417	Σιγκαπούρη	16.546	Κίνα	14.371
5	Σιγκαπούρη	7.010	Ολλανδία	8.497	Σιγκαπούρη	9.598	Κίνα	11.999	Γερμανία	12.879
6	Ταϊλάνδη	5.676	Αυστραλία	5.575	Λουξεμβούργο	5.245	Ολλανδία	8.566	Αυστραλία	11.308
7	Νήσοι Κέιμαν	5.351	Ταϊλάνδη	4.691	Ταϊλάνδη	4.935	Ταϊλάνδη	6.720	Ινδονησία	8.391
8	Ταϊλάνδη	4.057	Ινδία	4.252	Αυστραλία	4.471	Γερμανία	4.985	ΗΒ	5.799
9	Γερμανία	3.925	Ινδονησία	3.135	Γερμανία	4.228	Κορέα	4.504	Ταϊλάνδη	5.133
10	Ινδονησία	3.213	Φιλιππίνες	2.343	Νήσοι Κέιμαν	3.571	Ισπανία	4.212	Ινδία	5.074
	Σύνολο ι/επενδύσεων	138.428		178.533		173.768		158.412		248.675

Πηγή: JETRO

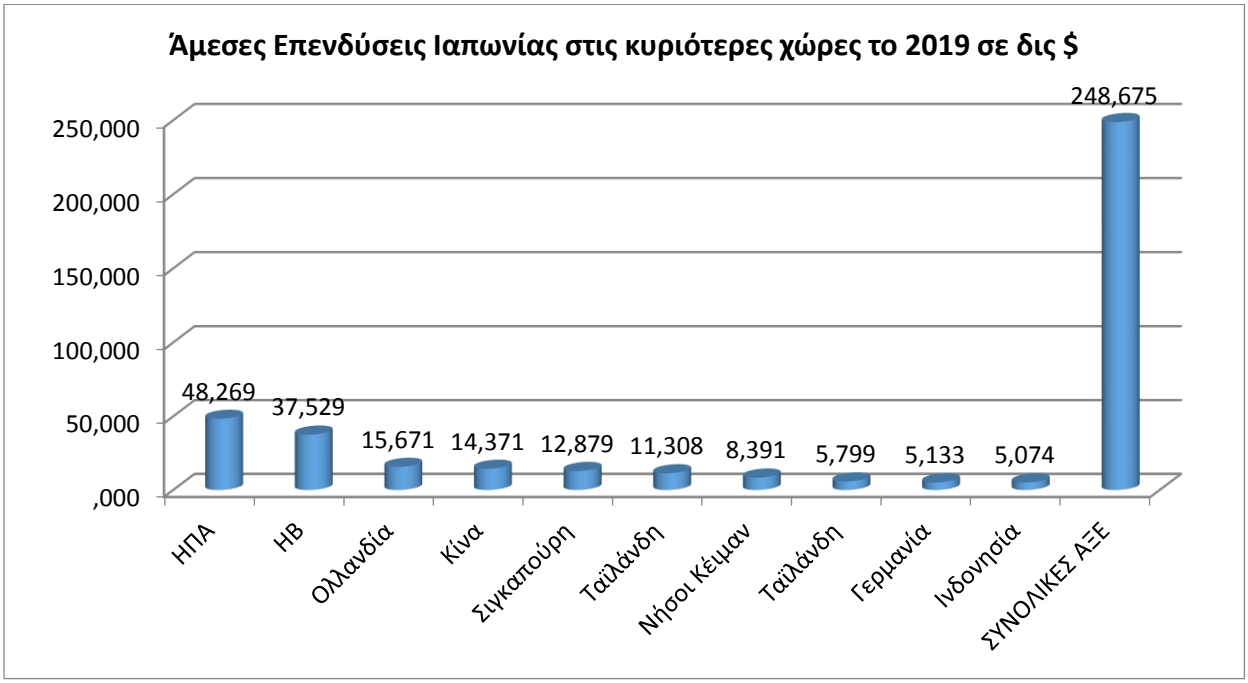

Οι ιαπωνικές επενδύσεις στο εξωτερικό προσανατολίζονται σταθερά στους κλάδους των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων (αύξηση 189%, 2019), των ηλεκτρικών μηχανημάτων (αύξηση 58%, 2019), του εξοπλισμού μεταφοράς (αύξηση 91%, 2019), του χονδρικού και λιανικού εμπορίου (αύξηση 312%), των κτηματομεσιτικών (αύξηση 161%) και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (αύξηση 33%).

Είναι αξιοσημείωτο ότι υπήρξαν ιαπωνικές επενδύσεις στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, έως και το 2018, με αυξανόμενο ρυθμό. Το 2019 υπήρξε κάθετη μείωση της τάξης του 91%.

Πίνακας 15: ι/επενδύσεις στο εξωτερικό ανά κλάδο (αξία σε εκ. $ USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Τρόφιμα	3.564	3.665	10.143	655	5.463
Υφάσματα	403	1.557	817	1.712	779
Ξύλο, χαρτοπολτός	1.015	1.166	399	1.494	1.440
Χημικά/Φάρμακα	8.830	7.849	9.339	14.456	41.735
Πετρέλαιο	-99	61	188	597	391
Καουτσούκ / δέρμα	1.969	3.634	944	1.598	2.925
Γυαλί και πέτρα	1.568	1.163	1.519	1.806	2.197
Σίδηρος και άλλα μέταλλα	2.484	3.976	3.707	3.814	4.908
Γενικά Μηχανήματα	7.962	6.177	9.242	7.321	6.918
Ηλεκτρικά Μηχανήματα	8.497	10.013	6.105	9.021	14.245
Εξοπλισμός μεταφοράς	12.895	12.672	8.443	10.949	20.911
Μηχανήματα ακριβείας	875	1.221	2.898	1.133	2.908
Γεωργία/δασοκομία	191	-131	-114	62	59
Αλιεία	91	193	51	59	54

	Ορυκτά	4.812	6.291	1.106	9.135	9.498
	Κατασκευές	388	1.718	1.548	2.104	1.553
	Μεταφορές	8.098	2.144	1.188	2.249	2.451
	Τηλεπικοινωνίες	11.806	17.702	23.507	39.094	3.674
	Χονδρικό /Λιανικό εμπόριο	13.598	18.725	28.478	13.224	54.493
	Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες /Ασφάλιση	34.613	8.617	32.915	25.022	33.251
	Κτηματομεσιτικά	3.716	5.180	6.465	4.182	10.906
	Υπηρεσίες	5.425	37.594	9.039	- 13.651	-1.032
Σύνολο		136.264	155.869	164.597	143.137	226.647

Πηγή: JETRO

Σημείωση 1: Το «Σύνολο» δεν περιλαμβάνει όλες τις ι/επενδύσεις στο εξωτερικό , αλλά εκείνες στους βασικότερους κλάδους . Για τον λόγο αυτό, τα ποσά του «Συνόλου» δεν συμπίπτουν με εκείνα του πίνακα 11.

Σημείωση 2: τα αρνητικά ποσά, αφορούν αποεπενδύσεις.

2.2 Στοιχεία της οικονομίας των επαρχιών της Ιαπωνίας

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία (Cabinet Office, 2016), την μεγαλύτερη συμβολή στο ΑΕΠ της Ιαπωνίας έχει ο περιοχή Kanto, στην οποία ανήκει το Τόκυο, σε ποσοστό 41% και ακολουθούν οι περιοχές Chubu (15%) και Kinki (15%).

Πίνακας 16: ΑΕΠ (αξία σε εκ. γιεν) ανά νομό

Περιοχές	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Kanto	211.131.283	215.075.594	216.547.679	222.881.073	224.342.193
- Tokyo	99.797.791	101.269.875	101.827.444	103.804.735	104.470.026
Chubu	79.254.635	81.303.749	82.138.151	84.468.192	84.696.942
- Aichi	36.617.655	37.779.038	38.468.638	39.529.658	39.409.405
Kinki	78.947.547	79.620.431	81.348.433	83.394.173	84.129.212
- Osaka	37.155.871	37.356.305	38.163.388	39.018.086	38.994.994
Hokkaido and Tohoku	57.533.466	59.074.205	60.268.565	61.703.059	62.041.080
Kyushu	46.502.466	47.170.687	47.711.731	49.348.752	50.190.843
Chugoku	27.455.609	28.193.554	28.854.854	29.808.889	30.098.103
Shikoku	13.435.755	13.651.991	13.826.501	14.145.167	14.367.818
ΑΕΠ Ιαπωνίας	514.260.761	524.090.211	530.695.914	545.749.305	549.866.191

Πηγή: Cabinet Office

Το μεγαλύτερο μερίδιο της παραγωγής όλων των περιοχών καταλαμβάνει ο τριτογενής τομέας και ειδικότερα:

- 76% στο Kanto, με βασικότερους κλάδους τα κτηματομεσιτικά (28.599.824 εκ.γιεν), το χονδρικό (31.950.593 εκ.γιεν) και το λιανικό (21.196.308 εκ.γιεν) εμπόριο, τις υπηρεσίες ακινήτων (28.599.824 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (23.648.750

εκ.γιεν) και τις υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων και έρευνας και τεχνολογίας (20.440.717 εκ.γιεν).

- 58% στο Chubu, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (8.633.374 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (8.452.913 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (7.485.872 εκ.γιεν). Ωστόσο στο Chubu, ο δευτερογενής τομέας είναι εξίσου σημαντικός αφού καταλαμβάνει το 41% της συνολικής παραγωγής, με σημαντικότερο όλων, τον κλάδο του εξοπλισμού μεταφοράς (10.681.687 εκ.γιεν).
- 73% στο Kinki, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (10.905.711 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (10.389.664 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (8888484 εκ.γιεν), τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (6.833.433 εκ.γιεν) και τις υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων και έρευνας και τεχνολογίας (6.086.051 εκ.γιεν).
- 71% στο Hokkaido and Tohoku, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (7.035.720 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (6.998.611 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (6.350.690 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (5.550.264 εκ.γιεν).
- 75% στο Kyushu, με βασικότερους κλάδους το χονδρικό (5.976.075 εκ.γιεν) και το λιανικό (3.038.557 εκ.γιεν) εμπόριο, τις υπηρεσίες ακινήτων (5280326 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (4.670.885 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (5.173.929 εκ.γιεν).
- 65% στο Chugoku, με βασικότερους κλάδους τις υπηρεσίες ακινήτων (3.076.814 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (2.813.846 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (2.615.042 εκ.γιεν).
- 70% στο Shikoku, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (1.555.300 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (1.522.538 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (1.366.697 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (1.424.579 εκ.γιεν).

Πίνακας 17: ΑΕΠ ανά τομέα (αξία σε εκ. γιεν) και % συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2012		2013		2014		2015		2016	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ
1.Kanto	1.125.480	0,54	1.089.997	0,51	1.030.213	0,48	1.171.778	0,53	1.297.122	0,58
Tokyo	44.935	0,05	44.821	0,04	45.081	0,04	45.829	0,04	45.661	0,04
2.Chubu	617.037	0,78	564.241	0,70	523.659	0,64	583.350	0,69	630.228	0,75
Aichi	181.561	0,50	167.033	0,44	155.129	0,41	169.843	0,43	185.072	0,47
3.Kinki	328.766	0,42	276.996	0,35	261.607	0,33	297.260	0,36	328.766	0,39
Osaka	20.189	0,06	18.504	0,05	18.037	0,05	20.652	0,05	22.067	0,06
4.Hokkaido and Tohoku	1.705.233	2,98	1.671.443	2,84	1.616.170	2,70	1.820.160	2,96	1.941.397	3,14

5.Kyushu	1.079.692	2,33	1.041.096	2,22	1.076.671	2,28	1.155.448	2,36	1.267.099	2,53
6.Chugoku	290.853	1,07	264.138	0,94	249.347	0,87	281.201	0,95	313.228	1,04
7.Shikoku	289.738	2,17	274.705	2,02	266.224	1,94	306.124	2,17	329.051	2,29
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2012		2013		2014		2015		2016	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ
1.Kanto	45.301.948	22	47.336.303	22	48.022.138	22	50.787.854	23	51.525.690	23
Tokyo	13.290.817	13	13.596.216	13	14.075.501	14	14.562.442	14	15.020.724	14
2.Chubu	30.669.657	39	32.286.865	40	32.831.975	40	34.256.842	41	34.460.049	41
Aichi	14.696.340	40	15.445.730	41	15.941.559	42	16.665.932	42	16.522.183	42
3.Kinki	22.207.272	28	20.574.107	26	21.267.822	27	21.688.933	26	22.207.272	27
Osaka	7.603.401	21	7.601.750	21	7.982.529	21	8.173.601	21	8.085.735	21
4.Hokkaido and Tohoku	13.463.777	23	14.342.587	24	15.051.429	25	15.597.182	25	15.825.479	26
5.Kyushu	10.072.577	22	10.364.569	22	10.254.937	22	10.856.950	22	11.157.715	22
6.Chugoku	8.330.336	31	9.027.869	32	9.302.359	33	9.943.462	34	10.111.353	34
7.Shikoku	3.608.876	27	3.681.718	27	3.717.509	27	3.849.473	27	4.002.267	28
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2012		2013		2014		2015		2016	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕΠ
1.Kanto	163.861.553	78	165.666.557	77	166.431.519	77	169.826.919	77	170.825.058	76
Tokyo	86.302.622	87	87.443.382	87	87.449.904	86	89.077.349	86	89.304.378	86
2.Chubu	47.571.927	60	47.972.382	59	48.128.837	59	49.164.831	59	49.405.121	58
Aichi	21.565.468	59	21.958.863	58	22.084.048	58	22.514.305	57	22.624.338	58
3.Kinki	60.755.799	78	57.883.582	74	58.524.308	73	60.307.827	73	60.755.799	73

Osaka	29.018.351	79	29.133.272	79	29.261.209	79	30.055.451	79	30.254.720	79
4.Hokkaido and Tohoku	42.128.095	74	42.761.460	73	43.219.815	72	43.997.602	72	44.098.648	71
5.Kyushu	35.088.837	76	35.467.809	76	35.984.756	76	37.040.920	76	37.568.440	75
6.Chugoku	18.676.681	68	18.718.203	67	19.046.038	67	19.382.761	65	19.551.874	65
7.Shikoku	9.474.981	71	9.631.445	71	9.763.013	71	9.937.068	71	10.021.585	70

Πηγή: Cabinet Office

2.3 Οικονομικές προβλέψεις έτους 2020

Λόγω της επίπτωσης της πανδημίας (Covid 19), η Ιαπωνική οικονομία επιδεινώθηκε ταχύτητα. Στο 2ο Τρίμηνο του ημερολογιακού έτους 2020 το ΑΕΠ μειώθηκε κατά -28,1%, λόγω της πτώσης της ζήτησης στο εξωτερικό και των περιοριστικών μέτρων στο εσωτερικό για τον περιορισμό των μολύνσεων. Όμως, για το τρίτο τρίμηνο προβλέπεται ανάκαμψη με αύξηση ΑΕΠ κατά 14,1%. Η ζήτηση για προσωπικές υπηρεσίες, όπως εστίαση, στέγαση, ταξίδια και διασκέδαση υπολογίζεται ότι μέχρι το τέλος του 2021 θα έχει μερικώς αποκατασταθεί περίπου στο 70% με 80% του επιπέδου του 2019. Σε μεγάλο βαθμό βέβαια αυτό θα εξαρτηθεί από την εξέλιξη της Πανδημίας. Οι λιανικές πωλήσεις τον Αύγουστο ανέκαμψαν κατά 4,6%, μετά από τη μεγάλη πτώση που σημείωσαν από την αρχή του έτους.

Η ιαπωνική κυβέρνηση εκτιμά ότι το ΑΕΠ της χώρας για το οικονομικό έτος 2020 (1/4/2020 έως 31/3/2021) θα μειωθεί κατά 4,5%. Την ίδια περίοδο προβλέπεται ότι η εγχώρια ζήτηση θα μειωθεί κατά -2,9%, με την ιδιωτική κατανάλωση να μειώνεται κατά -4,5%. Αντιθέτως οι καταναλωτικές δαπάνες του δημοσίου θα αυξηθούν κατά 2,6% και οι δημόσιες επενδύσεις κατά 1,9%.

Για το εξωτερικό εμπόριο η κυβερνητική πρόβλεψη για το τρέχον οικονομικό έτος είναι για μείωση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά -17,6% και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά -7,9%.

Τον Αύγουστο ο ΔΤΚ μειώθηκε κατά -0,4%, περνώντας για πρώτη φορά από 2017 σε αποπληθωριστικό επίπεδο. Η κυβερνητική πρόβλεψη για το οικονομικό έτος 2020 είναι ότι ο πληθωρισμός θα είναι αρνητικός και θα διαμορφωθεί στο -0,3%.

Η Τράπεζα της Ιαπωνίας το Σεπτέμβριο αποφάσισε να διατηρήσει αμετάβλητη τη νομισματική της πολιτική, με βάση τις εκτιμήσεις της ότι η οικονομία ανακάμπτει με πλήρη απασχόληση, οι εξαγωγές και η βιομηχανική παραγωγή θα αρχίσουν να αυξάνονται και ότι δεν διαγράφεται άμεσος κίνδυνος αποπληθωρισμού. Ο στόχος για πληθωρισμό 2% παρέμεινε, αλλά πρόκειται για συμβολική κίνηση κατά την πάγια πρακτική των τελευταίων ετών, χωρίς όμως να υπάρχουν προϋποθέσεις για τέτοια εξέλιξη.

Στο τέλος Σεπτεμβρίου ο δείκτης Nikkei 225 έκλεισε στις 23.185 μονάδες, σχεδόν αμετάβλητος έναντι του Αυγούστου, όταν είχε φτάσει στο υψηλό 6 μηνών. Οι επενδυτές παρακολουθούν στενά τις εξελίξεις στις ΗΠΑ, όπως και την αύξηση των κρουσμάτων κορωνοϊού σε πολλές χώρες, παρά τη διατήρηση των μολύνσεων στην Ιαπωνία σε χαμηλά επίπεδα.

2.4 Οικονομικές σχέσεις Ιαπωνίας

2.4.1 Ιαπωνία – ΠΟΕ

Η Ιαπωνία ως χώρα με εξωστρεφή οικονομία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το εξωτερικό εμπόριο και τις επενδύσεις στο εξωτερικό. Παρόλα αυτά η θέση της Ιαπωνίας στα θέματα της γεωργίας είναι εξαιρετικά αμυντική, καθώς είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων παγκοσμίως, έχει πολύ χαμηλό συντελεστή αυτάρκειας τροφίμων και αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ανταγωνιστικότητας στη γεωργία της, καθώς οι απασχολούμενοι σε αυτή είναι κυρίως μεγάλης ηλικίας. Ως αποτέλεσμα, η Ιαπωνία προβάλει διάφορα επιχειρήματα που έχουν σχέση με την πολυλειτουργικότητα της γεωργίας και έχει ενστάσεις σε ορισμένα θέματα πρόσβασης στην αγορά και εγχώριων ενισχύσεων. Βασική επιδίωξη της Ιαπωνίας είναι η απελευθέρωση της αγοράς να συνδυαστεί με τη θέσπιση κανόνων που θα της επιτρέπουν να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα της γεωργίας της, καθώς από αυτή εξαρτώνται ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες και περιοχές.

Επίσης η Ιαπωνία δίνει ιδιαίτερο βάρος στην προώθηση των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ σε θέματα όπως οι επενδύσεις και ο ανταγωνισμός. Η θέση της Ιαπωνίας είναι ότι πρέπει θεσπιστούν κανόνες για το αντιντάμπινγκ, για τους κανόνες του εμπορίου και για το περιβάλλον.

Για τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Ιαπωνία υποστηρίζει ότι πρέπει να τους παρασχεθεί πολυμερής αλλά και διμερής βοήθεια, ώστε να μπορέσουν να αποκτήσουν τη δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων του ΠΟΕ. Μέσω της βοήθειας αυτής ο στόχος είναι να μπορέσουν να παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες που θα ανταποκρίνονται στα πρότυπα των αναπτυγμένων χωρών, με αποτέλεσμα να μπορούν να πραγματοποιούν εξαγωγές προς όφελος των οικονομιών τους, αλλά και των καταναλωτών των αναπτυγμένων χωρών.

Παράλληλα η Ιαπωνία προωθεί τη σύναψη διμερών συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, όπως η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης με την ΕΕ.

2.4.2 Ιαπωνία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ιαπωνία, είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ στην Ασία μετά την Κίνα και ο έβδομος παγκοσμίως. Από κοινού, αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τέταρτο του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Οι εισαγωγές της ΕΕ από την Ιαπωνία, αφορούν κυρίως μηχανήματα, μηχανοκίνητα οχήματα, χημικά, οπτικά και ιατρικά όργανα και πλαστικά.

Οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ιαπωνία, είναι ως επί το πλείστον χημικά, μηχανοκίνητα οχήματα, μηχανήματα, οπτικά και ιατρικά όργανα, καθώς και τρόφιμα και ποτά.

Παραδοσιακά, η εμπορική σχέση μεταξύ ΕΕ και Ιαπωνίας χαρακτηριζόταν από μεγάλα εμπορικά πλεονάσματα υπέρ της Ιαπωνίας. Την τελευταία δεκαετία, τα στοιχεία του εμπορίου εξισορροπήθηκαν, καθώς το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της ΕΕ με την Ιαπωνία μειώθηκε από 18 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009, σε 2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019.

Τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές από την Ιαπωνία σημείωσαν αύξηση την περίοδο 2009-2019. Ειδικότερα, οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ιαπωνία έφτασαν στο υψηλότερο επίπεδο το 2019 (61 δισεκατομμύρια ευρώ) και στο χαμηλότερο το 2009 (32 δισεκατομμύρια ευρώ). Οι εισαγωγές στην ΕΕ από την Ιαπωνία ήταν οι υψηλότερες το 2019 (63 δισεκατομμύρια ευρώ) και οι χαμηλότερες το 2013 (49 δισεκατομμύρια ευρώ).

Αναφορικά με το εμπόριο υπηρεσιών ΕΕ - Ιαπωνίας, αυτό ανέρχεται περίπου στο 35% του συνολικού εμπορίου αγαθών ΕΕ-Ιαπωνίας. Το 2018, η ΕΕ είχε πλεόνασμα 13 δισεκατομμυρίων ευρώ στο εμπόριο υπηρεσιών με την Ιαπωνία.

Οι εξαγωγές υπηρεσιών της ΕΕ προς την Ιαπωνία, ανέρχονται περίπου στο 50% των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ προς τη χώρα. Στην Ιαπωνία, η επιχειρηματική δραστηριότητα ή οι επενδύσεις μπορεί να είναι δύσκολες για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, λόγω των χαρακτηριστικών της ιαπωνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Για την υποστήριξη και προώθηση των εμπορικών σχέσεων ΕΕ - Ιαπωνίας, έχει δημιουργηθεί μια σειρά άτυπων διμερών διαλόγων και άλλων πρωτοβουλιών. Ειδικότερα:

- Ένα πλαίσιο συνεργασίας με στόχο την προώθηση αμφίδρομων επενδύσεων μέσω συγκεκριμένων δράσεων, από το 2004.
- Η στρογγυλή τράπεζα επιχειρήσεων ΕΕ-Ιαπωνίας (the EU-Japan Business Round Table), η οποία επιτρέπει διάλογο και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ επιχειρήσεων της ΕΕ και της Ιαπωνίας.
- Το Εκτελεστικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (Executive Training Programme) και το Πρόγραμμα EU Gateway που ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να διεισδύσουν στην ιαπωνική αγορά και τους παρέχει βοήθεια.
- Το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας (the EU-Japan Centre for Industrial Cooperation), το οποίο προωθεί όλες τις μορφές βιομηχανικής, εμπορικής και επενδυτικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας, βοηθώντας τις επιχειρήσεις των δύο μερών να ανταλλάξουν εμπειρίες και τεχνογνωσία, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ.

Έξι σημαντικές συμφωνίες έχουν συναφθεί μέχρι σήμερα μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας:

- Η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας (Economic Partnership Agreement - EPA), που ετέθη σε ισχύ από την 1η Φεβρουαρίου 2019 και η οποία αναμένεται να δώσει ώθηση στις ευρωπαϊκές εξαγωγές, καθώς καταργεί σταδιακά τους δασμούς.
- Η Συμφωνία Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης (Strategic Partnership Agreement), που εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Φεβρουαρίου 2019.
- Η Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης ΕΕ-Ιαπωνίας (EU-Japan Mutual Recognition Agreement), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2002, επιτρέπει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης σε τέσσερις τομείς προϊόντων: τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός και ραδιοεξοπλισμός, ηλεκτρικά προϊόντα, εργαστηριακές πρακτικές χημικών προϊόντων και πρακτικές κατασκευής φαρμακευτικών προϊόντων.
- Η Συμφωνία Συνεργασίας για Αντιανταγωνιστικές Δραστηριότητες (Agreement on Co-operation on Anti-competitive Activities), που συνάφθηκε το 2003, αποσκοπεί στη διευκόλυνση του εμπορίου και των επενδύσεων ΕΕ-Ιαπωνίας εξασφαλίζοντας ισότιμους όρους μεταξύ των δύο μερών.
- Στις 30 Νοεμβρίου 2009 υπογράφηκε η Συμφωνία Επιστήμης και Τεχνολογίας μεταξύ ΕΕ και Ιαπωνίας (Science and Technology Agreement) .
- Η Συμφωνία Συνεργασίας και Αμοιβαίας Διοικητικής Βοήθειας για τελωνειακά θέματα (Agreement on Co-operation and Mutual Administrative Assistance on Customs Matters - CCMAA) μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2008.

2.4.3 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών

Οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει η Ιαπωνία είναι οι ακόλουθοι:

- ASEAN + 3 (Ένωση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας + Ιαπωνία, Κίνα και Ν. Κορέα)

- ADB (Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- ADF (Ασιατικό Ταμείο Ανάπτυξης)
- AFDB (Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- AFDF (Αφρικανικό Ταμείο Ανάπτυξης)
- APEC (Οικονομική συνεργασία Ασίας-Ειρηνικού)
- APO (Οργανισμός Ασιατικής Παραγωγικότητας)
- APPF (Κοινοβουλευτικό Φόρουμ Ασίας-Ειρηνικού)
- APPU (Κοινοβουλευτική Ένωση Ασίας-Ειρηνικού)
- ARF (Ασιατικό Περιφερειακό Φόρουμ, φόρουμ ASEAN)
- ASEM (Συνάντηση Ασίας - Ευρώπης)
- EBRD (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης)
- ESCAP (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ασία και τον Ειρηνικό)
- FAO (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ)
- ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου)
- ΔΟΑΕ (Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας)
- Παγκόσμια Τράπεζα
- ICAO (Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας)
- IDA (Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης)
- IDB (Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- IFAD (Διεθνές Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης)
- IFC (Διεθνής Χρηματοδοτική Εταιρεία)
- ΔΟΕ (ΔΟΕ) (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας)
- ΔΝΤ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο)
- IMO (Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΙΟΜ)
- ITTO (Διεθνής Οργανισμός Τροπικής Ξυλείας)
- MIGA (Πολυεθνική Υπηρεσία Εγγυήσεων Επενδύσεων)
- ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης)
- SIAP (Στατιστικό Ινστιτούτο για την Ασία και τον Ειρηνικό)
- ΟΗΕ (Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών)
- UNCRD (Κέντρο για την Περιφερειακή Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών)
- UNCTAD (Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη)
- UNESCO (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό)
- UNIDO (Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών)
- UNWTO (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού)
- WFP (Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα)
- ΠΟΥ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας)
- WIPO (Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

Επίσης είναι μέλος της ομάδας G7.

3 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδος - Ιαπωνίας

3.1 Διμερές Εμπόριο

3.1.1 Εμπόριο αγαθών

Μέχρι και το 2018, το εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας-Ιαπωνίας ήταν ελλειμματικό εις βάρος της χώρας μας. Το 2019 αυτό άλλαξε με την αύξηση των ελληνικών εξαγωγών κατά 57% και την μείωση των εισαγωγών από την Ιαπωνία κατά 29%, ενώ για πρώτη φορά μετά από χρόνια το εμπορικό ισοζύγιο είναι πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδας.

Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ιαπωνίας

Σε εκατ. ευρώ	2015	2016	2017	2018	2019	Μεταβολή 2018/2019
Ελληνικές Εξαγωγές	61,34	55,46	94,34	121,13	190,25	57%
Ελληνικές Εισαγωγές	99,95	147,96	121,52	240,25	169,75	-29%
Εμπορικό ισοζύγιο	-38,61	-92,51	-27,18	-119,12	20,5	-117%

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ

Σε εκατ. ευρώ

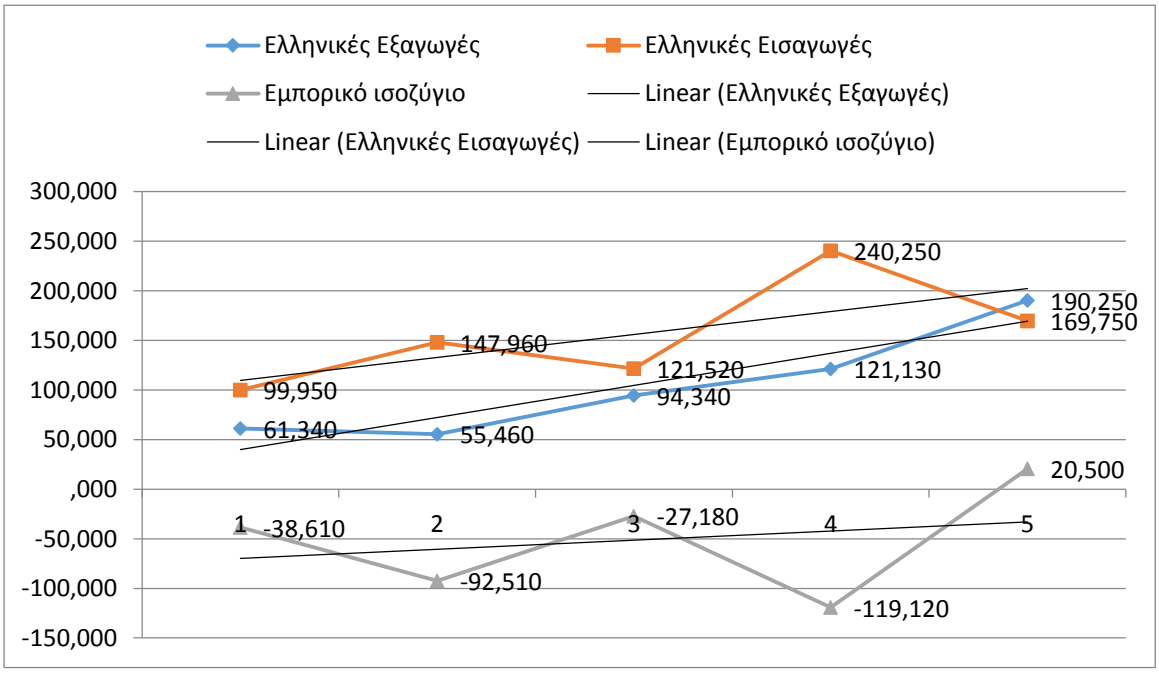

Όπως φαίνεται από το ανωτέρω διάγραμμα υπάρχει σαφής τάση ανόδου των εξαγωγών μας και βελτίωσης του διμερούς εμπορικού ισοζυγίου.

Το 2019, όπως και το 2018, το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών (47,6%) αφορούσε την κατηγορία «ΚΑΠΝΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ». Αυτό οφείλεται στην εξαγορά της Συνεταιριστικής Καπνοβιομηχανίας Ελλάδος Α.Ε. (ΣΕΚΑΠ), μέσω της απόκτησης της ρωσικής εταιρείας Donskoy Tabak (ιδιοκτησίας του κ. Σαββίδη) στην οποία ανήκε, από την πολυεθνική εταιρεία Japan Tobacco International (JTI), το 2018. Έτσι, το

2018, για πρώτη φορά εξάγονται καπνά στην Ιαπωνία από την Ελλάδα, απαρτίζοντας το 54,5% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών.

Ακολουθεί η κατηγορία «ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΑΣΦΑΛΤΩΔΕΙΣ ΥΛΕΣ. ΚΕΡΙΑ ΟΡΥΚΤΑ», απαρτίζοντας το 20% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών. Αξιοσημείωτη είναι η αλματώδη αύξηση (+5186%) των ελληνικών εξαγωγών στη συγκεκριμένη κατηγορία, αξίας από 722.093 ευρώ το 2018, σε 38.068.582 ευρώ το 2019. Μεγάλη αύξηση εξαγωγών (+ 41,8%) σημειώθηκε και στην κατηγορία «ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ».

Πίνακας 19: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιαπωνία – μεγάλες κατηγορίες

	2018		**2019**		**Μεταβολή %**
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογία	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	Εκατ. Ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	
24. ΚΑΠΝΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ	66,00	54,5	90,62	47,6	37,3
27. ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΑΣΦΑΛΤΩΔΕΙΣ ΥΛΕΣ. ΚΕΡΙΑ ΟΡΥΚΤΑ	0,72	0,6	38,06	20	5186,1
76. ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΡΓΙΛΙΟ	8,64	7,1	9,45	4,9	9,4
52. ΒΑΜΒΑΚΙ	7,10	5,8	9,12	4,8	28,5
20. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΦΥΤΩΝ	7,16	5,9	7,39	3,8	3,2
30. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6,93	5,7	5,57	2,9	-19,6
84. ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	3,42	2,8	4,85	2,5	41,8
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	21,16	17,5	25,19	13,2	19,04
ΣΥΝΟΛΟ	121,13	100	190,25	100	57,1

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Japan Customs

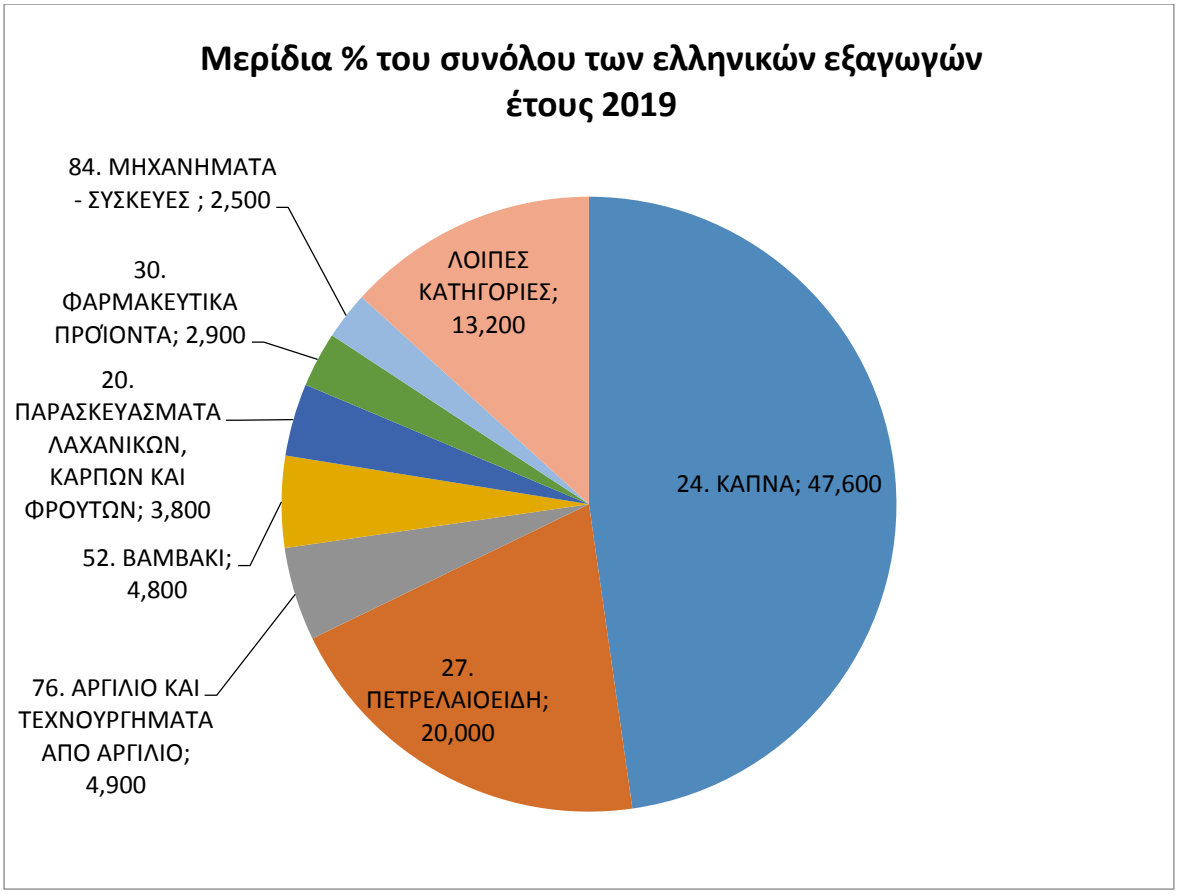

Εκτός από τα καπνά, τα πετρελαιοειδή και τα ορυκτέλαια, υπήρξε αλματώδης αύξηση των εξαγωγών (+1920%) των σπερμάτων και ελαιωδών καρπών, αξίας από 103.958 ευρώ το 2018, σε 2.021.373 ευρώ το 2019. Σημαντικές ήταν και οι αυξήσεις στα δίχτυα (+49,5%), στα μέρη που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κύρια για εμβολοφόρους κινητήρες εσωτερικής καύσης (+37,2%) και στο βαμβάκι (+ 28,9%).

Αντιθέτως, μειώθηκαν οι εξαγωγές στα φάρμακα σχεδόν 20%, στα ψάρια 28% και στα μάρμαρα κατά 21%.

Πίνακας 20: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιαπωνία – κυριότερα προϊόντα

	2018		2019		Μεταβολή %
4ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	
2403. Καπνά και υποκατάστατα του καπνού, που έχουν βιομηχανοποιηθεί, καθώς και ομογενοποιημένα ή ανασχηματισμένα καπνά, εκχυλίσματα και βάμματα καπνού (εκτός από πούρα, στα οποία	66,00	54,5	90,62	47,6	37,3

περιλαμβάνονται και εκείνα με κομμένα τα άκρα)					
2710. Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια). Παρασκευάσματα περιεκτικότητας κατά βάρος >= 70% σε λάδια από πετρέλαιο ή σε ασφαλτούχα ορυκτά και στα οποία τα λάδια αυτά αποτελούν το βασικό συστατικό, π.δ.κ.α.)	0,72	0,6	38,06	20,3	5186,1
5201. Βαμβάκι, μη λαναρισμένο ούτε χτενισμένο	7,07	5,8	9,12	4,8	28,9
2008. Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αλκοόλης (εκτός από εκείνα που είναι παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ξίδι, διατηρημένα με ζάχαρη)	6,41	5,3	6,11	3,2	-4,7
3004. Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική	6,93	5,7	5,57	2,9	-19,6
7606. Ελάσματα και ταινίες, από αργίλιο, με πάχος > 0,2 mm (εκτός από ανεπτυγμένα ελάσματα και ταινίες)	4,5	3,7	4,74	2,5	5,3
7607. Φύλλα και λεπτές ταινίες, από αργίλιο, έστω και τυπωμένα ή επικολλημένα σε χαρτί, χαρτόνι, πλαστική ύλη ή παρόμοια υποθέματα), με πάχος (χωρίς το υπόθεμα) <= 0,2 mm (εκτός από τα φύλλα εκτύπωσης της κλάσης 3212 και τα στολίδια για χριστουγεννιάτικο δέντρο)	4,06	3,4	4,62	2,4	13,8
1509. Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές με τη χρήση μηχανικών ή	4,16	3,4	3,75	1,9	-9,8

φυσικών μέσων υπό συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου, έστω και εξευγενισμένα, αλλά χημικώς μη μετασχηματισμένα					
1207. Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα (εκτός από βρώσιμους καρπούς με κέλυφος, ελιές, κουκιά σόγιας, αράπικα φυστίκια, κοπρά, σπέρματα λιναριού, σπέρματα αγριογογγύλης ή αγριοκράμβης και σπέρματα ηλιοτρόπιου)	0,10	0,08	2,02	1,06	1920
1902. Ζυμαρικά εν γένει έστω και ψημένα ή παραγεμισμένα με κρέας ή άλλες ουσίες ή και αλλιώς παρασκευασμένα, όπως τα σπαγέτα, μακαρόνια, νούγιες, λαζάνια, gnocchi, ραβιόλια, κανελόνια, καθώς και αράπικο σιμιγδάλι (κους-κους), έστω και παρασκευασμένο	1,71	1,4	1,79	0,9	4,7
8409. Μέρη που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κύρια για εμβολοφόρους κινητήρες εσωτερικής καύσης, π.δ.κ.α.	1,29	1,06	1,77	0,9	37,2
5608. Δίχτυα με δεμένους κόμπους, σε τόπια ή σε τεμάχια, που γίνονται από σπάγκους, σχοινιά ή χοντρά σχοινιά και δίχτυα έτοιμα για την αλιεία και άλλα δίχτυα έτοιμα, από υφαντικές ύλες (εκτός από δίχτυα και φιλέδες για τα μαλλιά του κεφαλιού, δίχτυα για τη	1,07	0,9	1,60	0,8	49,5
6802. Πέτρες κατάλληλες για λάξευση ή για την οικοδομική, φυσικές, άλλες από σχιστόλιθο, επεξεργασμένες και τεχνουργήματα από αυτές. Κύβοι, ψηφίδες και παρόμοια είδη για μωσαϊκά από φυσικές πέτρες (ό. συμπ. ο σχιστόλιθος), έστω και πάνω σε υπόθεμα.	1,81	1,5	1,43	0,7	-20,9
0302. Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304)	1,65	1,4	1,19	0,6	-27,8

1905. Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, έστω και με προσθήκη κακάου, όστιες, κάψουλες κενές των τύπων που χρησιμοποιούνται για φάρμακα, αζυμοσφραγίδες, ξεραμένες ζύμες από αλεύρι ή άμυλο κάθε είδους σε φύλλα και παρόμοια προϊόντα	0,94	0,7	1,05	0,5	11,7
Λοιπά Προϊόντα	12,71	10,56	16,81	8,94	32,3
ΣΥΝΟΛΟ	121,13	100	190,25	100	57,1

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Japan Customs

Το 2019, το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εισαγωγών από Ιαπωνία, 37,2%, αφορούσε την κατηγορία «ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ». Ακολουθεί με 30,9%, η κατηγορία «ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ», οι εισαγωγές της οποίας όμως, μειώθηκαν κατά 44,2%. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στην κατηγορία «ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ» κατά 68,4%.

Από την άλλη, υπήρξε αύξηση των εισαγωγών κατά 101%, στην κατηγορία «όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, κλπ».

Πίνακας 21: Ελληνικές εισαγωγές από την Ιαπωνία – μεγάλες κατηγορίες

	2018		**2019**		**Μεταβολή στην αξία**
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	%
87. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ	51,57	21,46	63,14	37,2	22,4
84. ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	94,37	39,3	52,62	30,9	-44,2
90. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Ή ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΜΕΤΡΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ Ή	4,74	1,9	9,53	5,6	101,1

ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΙΑΤΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ. ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ					
85. ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ	27,73	11,5	8,75	5,2	-68,4
40. ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΙΣ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ	6,61	2,8	6,37	3,8	-3,6
39. ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	3,86	1,6	4,63	2,7	19,9
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	51,37	21,4	24,71	14,5	-51,9
ΣΥΝΟΛΟ	240,25	100	169,75	100	-29,3

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Japan Customs

Πίνακας 22: Ελληνικές εισαγωγές από την Ιαπωνία – κυριότερα προϊόντα

	2018		**2019**		**Μεταβολή στην αξία**
4ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	%
8703. Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων (εκτός από τα αστικά λεωφορεία της κλάσης 8702), ό. συμπ. τα αυτοκίνητα εμπορικής χρήσης και τα αγωνιστικά αυτοκίνητα	37,44	15,6	47,42	27,9	26,7
8409. Μέρη που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κύρια για εμβολοφόρους κινητήρες εσωτερικής καύσης, π.δ.κ.α.	12,45	5,2	16,39	9,7	31,6

8711. Μοτοσυκλέτες (ό. συμπ. τα μοτοποδήλατα) και ποδήλατα με βοηθητικό κινητήρα, έστω και με καλάθι στο πλάι. Πλάγια καλάθια για μοτοσυκλέτες	9,04	3,7	8,68	5,1	-3,9
8406. Ατμοστρόβιλοι	34,00	14,2	6,74	3,9	-80,2
8407. Κινητήρες εσωτερικής καύσης, με παλινδρομικό ή περιστρεφόμενο έμβολο, με εξωτερική ανάφλεξη	4,49	2,1	6,37	3,7	41,8
4011. Επίσωτρα με πιεσμένο αέρα, καινούργια, από καουτσούκ	5,10	2,1	5,11	3,0	0,2
9018. Όργανα και συσκευές για ιατρική, χειρουργική, οδοντιατρική ή κτηνιατρική χρήση, ό. συμπ. οι σπινθηρογράφοι και άλλες συσκευές ηλεκτροθεραπείας, καθώς και συσκευές για τον έλεγχο της οξύτητας της όρασης, π.δ.κ.α.	2,34	0,9	4,07	2,4	73,9
8708. Μέρη και εξαρτήματα για ελκυστήρες, αστικά λεωφορεία, επιβατικά αυτοκίνητα, αυτοκίνητα φορτηγά οχήματα και αυτοκίνητα οχήματα ειδικών χρήσεων των κλάσεων 8701 έως 8705, π.δ.κ.α.	2,28	0,9	3,19	1,8	39,9
8467. Εργαλεία χειρωνακτικού χειρισμού, λειτουργίας με πεπιεσμένο αέρα, υδραυλικής λειτουργίας ή με αυτοδύναμο μη ηλεκτρικό κινητήρα, καθώς και τα εξαρτήματά τους	4,14	1,7	3,16	1,8	-23,7
8443. Μηχανές και συσκευές εκτύπωσης, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εκτυπωτικές συσκευές με εκτόξευση μελάνης (εκτός από πολυγράφους εκτογραφικού τύπου ή μεμβρανών, μηχανές εκτύπωσης διευθύνσεων και άλλες εκτυπωτικές μηχανές γραφείου των κλάσεων 8469	0,38	0,6	2,95	1,7	676,3
8415. Συσκευές τεχνητού κλίματος, που αποτελούνται από ανεμιστήρα με κινητήρα και διατάξεις για τη μεταβολή της θερμοκρασίας και της περιεκτικότητας του αέρα σε	2,86	1,2	2,64	1,5	-7,7

υγρασία, ό. συμπ. εκείνες στις οποίες ο υγρομετρικός βαθμός δεν μπορεί να ρυθμιστεί ανεξάρτητα					
3921. Πλάκες, φύλλα, μεμβράνες, ταινίες και λουρίδες, από πλαστικές ύλες, ενισχυμένα, με απανωτές στρώσεις, με υπόθεμα ή όμοια συνδυασμένα με άλλες ύλες, ή από κυψελώδη προϊόντα, μη κατεργασμένα ή κατεργασμένα μόνο στην επιφάνεια ή κομμένα μόνο σε σχήμα τε	3,21	1,3	2,53	1,5	-21,2
9612. Μελανοταινίες για γραφομηχανές και παρόμοιες μελανοταινίες, με μελάνη ή αλλιώς κατασκευασμένες για την αποτύπωση, έστω και τυλιγμένες σε πηνία ή κασέτες. Ταμπόν μελάνης, έστω και εμποτισμένα, με ή χωρίς κουτί	3,13	1,3	2,46	1,4	-21,4
8455. Έλαστρα μετάλλων και κύλινδροι αυτών	0,07	0,03	2,41	1,4	3342,8
8701. Ελκυστήρες αυτοκίνητα οχήματα (εκτός από τα οχήματα-ελκυστήρες της κλάσης 8709)	2,00	0,8	2,36	1,39	18
7220. Πλατέα προϊόντα έλασης από ανοξείδωτο χάλυβα, με πλάτος < 600 mm, που έχουν ελαθεί σε θερμή ή σε ψυχρή κατάσταση	2,08	0,8	2,24	1,3	7,7
ΣΥΝΟΛΟ	240,25	100	169,75	100	-29,3

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Japan Customs

3.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Το ισοζύγιο υπηρεσιών μεταξύ Ελλάδος και Ιαπωνίας είναι σταθερά πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδος, αν και παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία του ΟΟΣΑ, το 2018, στο σύνολο του ισοζυγίου υπηρεσιών της Ελλάδος (19.304 εκ. ευρώ), το ισοζύγιο υπηρεσιών με την Ιαπωνία κατείχε μόλις το 0,73%.

Πίνακας 23: Ισοζύγιο υπηρεσιών

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Εισπράξεις (αξία σε εκ. ευρώ)	113	101	153	189	n/a
Πληρωμές (αξία σε εκ. ευρώ)	29	39	45	49	n/a
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	84	62	108	140	n/a

Πηγές: ΟΟΣΑ

Το 2018, οι εισπράξεις της Ελλάδος από την Ιαπωνία αυξήθηκαν κατά 24% (από 153 εκ. ευρώ σε 189 εκ. ευρώ), απαρτίζοντας μόλις το 0,5% του συνόλου των εισπράξεων την Ελλάδας από άλλες χώρες (37.159 εκ. ευρώ). Βασική πηγή εσόδων είναι οι μεταφορές, κατέχοντας το 91% του συνόλου και εξ αυτών το 98% αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές. Ακολουθούν οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες με μερίδιο 5,3%.

Πίνακας 24: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ιαπωνία

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	%
Μεταφορές	137	89,5	172	91	26
- Θαλάσσιες μεταφορές	135		169		
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	10	6,5	10	5,3	0
ΣΥΝΟΛΟ	153	100	189	100	24

Πηγές: ΟΟΣΑ

Ο αριθμός των Ιαπώνων που επισκέπτονται την Ελλάδα παραμένει εξαιρετικά χαμηλός συγκριτικά με εκείνον άλλων τουριστών προερχόμενοι από χώρες παρόμοιου οικονομικού μεγέθους και βιοτικού επιπέδου. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (α΄ εξάμηνο 2016) αναφορικά με τον συνολικό αριθμό των αφίξεων των Ιαπώνων τουριστών, αυτός ήταν 6.959, μόλις το 0,1% του συνόλου (7.446.222).

Τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία (2018), τόσο από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (UNWTO) όσο και από την ΕΛΣΤΑΤ, αφορούν τις αφίξεις των Ιαπώνων τουριστών σε όλους τους τύπους καταλυμάτων. Βάσει των συγκεκριμένων αριθμών, παρατηρείται και πάλι ότι ο αριθμός των Ιαπώνων, αν και αυξήθηκε κατά 22,4% το 2018 σε σχέση με το 2017, απαρτίζει μόλις το 0,37% του συνόλου (20.913.550).

Ενδεχόμενος παράγοντας για την περιορισμένη επισκεψιμότητα των Ιαπώνων τουριστών είναι, τόσο η έλλειψη απευθείας αεροπορικής σύνδεσης, όσο και προγραμμάτων προώθησης του τουριστικού προϊόντος της Ελλάδας, ώστε να καθιερωθεί στην συνείδηση του Ιάπωνα πολίτη ως εξαιρετικός τουριστικός προορισμός, ο οποίος περιλαμβάνει πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Πίνακας 25: Αφίξεις Ιαπώνων σε όλους τους τύπους καταλυμάτων στην Ελλάδα

	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις από την Ιαπωνία στην Ελλάδα	72.041	51.380	62.877	76.949	n/a
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,44	0,3	0,33	0,37	n/a

Πηγές: UNWTO, ΕΛΣΤΑΤ

Το 2018, οι πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία αυξήθηκαν κατά 8,8% (από 45 εκ. ευρώ σε 49 εκ. ευρώ), απαρτίζοντας μόλις το 0,27% του συνόλου των πληρωμών της Ελλάδας στο εξωτερικό (17.855 εκ. ευρώ). Οι εισαγωγές υπηρεσιών από την Ιαπωνία αφορούν κυρίως τον κλάδο των μεταφορών (55% του συνόλου).

Πίνακας 26: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία

	2017		2018		Μεταβολή στην αξία
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	%
Μεταφορές	18	40	27	55,1	50
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	5	11,1	5	10,2	0

Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	2	4,4	4	8,1	100
Πνευματικά δικαιώματα	3	6,6	2	4,1	-33,3
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	3	6,6	3	6,1	0
ΣΥΝΟΛΟ	45	100	49	100	8,8

Πηγές: ΟΟΣΑ

3.2 Άμεσες επενδύσεις

3.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία

Οι επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία είναι σε τόσο χαμηλά επίπεδα, ώστε να μην υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδος σε ό,τι αφορά τα αποθέματα των ΑΞΕ.

Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία

	2015	2016	2017	2018	2019*
Ροές σε εκ. ευρώ	0	0	0	0	0
Απόθεμα	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος

*προσωρινά στοιχεία

3.2.2 Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα

Σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα είναι και οι επενδύσεις της Ιαπωνίας στη χώρα μας. Την τελευταία τριετία και συγκεκριμένα το 2018, η μοναδική σημαντική επένδυση αφορά την εξαγορά από την Japan Tobacco International (JTI) της ρωσικής επιχείρησης Donskoy Tabak ιδιοκτησίας του γνωστού ε[επιχειρηματία κ. Ιβάν Σαββίδη, θυγατρική της οποίας είναι και η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία Ελλάδος Α.Ε. (ΣΕΚΑΠ), με αποτέλεσμα να περάσει και αυτή υπό ιαπωνικό έλεγχο.

Πίνακας 28: Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα

	2015	2016	2017	2018	2019*
Ροές σε εκ. ευρώ	-1	-1	-4	-3	-2
Απόθεμα	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος

*προσωρινά στοιχεία

3.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - Ιαπωνίας

Αεροπορική Συμφωνία Ελλάδος – Ιαπωνίας: (ΦΕΚ Α' 179/28.8.1975) υπεγράφη το 1973. Η συμφωνία αυτή είναι σε ισχύ, χωρίς όμως να υπάρχει πλέον απ' ευθείας αεροπορική σύνδεση.

Μνημόνιο Συνεργασίας Ελλάδας-Ιαπωνίας στον τομέα της ναυτιλίας ("Memorandum on Cooperation in the Field of Maritime Technology and Industry": υπεγράφη την 25η Νοεμβρίου 2019, στο περιθώριο της 31ης Συνόδου της Συνέλευσης του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO Assembly) στο Λονδίνο, μεταξύ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του ιαπωνικού Υπουργείου Γαιών, Υποδομών, Μεταφορών και Τουρισμού. Ως ένα επόμενο βήμα μπορεί να επιδιωχθεί η προώθηση ελληνικού ναυτιλιακού εξοπλισμού για τα ναυπηγούμενα στην Ιαπωνία πλοία.

3.3.1 Εκκρεμείς συμφωνίες και πρωτόκολλα συνεργασίας

Προϊόντα χοιρινού κρέατος: Έχει υποβληθεί αίτημα να επιτραπεί η εισαγωγή ελληνικών προϊόντων χοιρινού κρέατος στην Ιαπωνία, αλλά πρόκειται για χρονοβόρα διαδικασία, την οποία η ιαπωνική πλευρά έχει παγώσει, με πρόσχημα το κρούσμα αφρικανικής πανώλης των χοίρων στη Βόρεια Ελλάδα.

Ακτινίδια: Έχει υποβληθεί αίτημα να επιτραπεί η εισαγωγή ελληνικών ακτινιδίων στην Ιαπωνία, η οποία επίσης είναι εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία. Η Ιαπωνία πραγματοποιεί εισαγωγές ακτινιδίων αξίας άνω των €200 εκ. ετησίως, κυρίως από τη Νέα Ζηλανδία. Εκτιμούμε ότι η Ελλάδα είναι σε θέση να αποσπάσει άμεσα ποσοστό τουλάχιστον 1%-2% της αγοράς, που αντιστοιχεί σε €2 εκ. έως €4 εκ.

Σύναψη Συμφωνίας Αποφυγής Διπλής Φορολογίας: Ο 1ος γύρος διαπραγματεύσεων για τη σύναψη ΣΑΔΦ μεταξύ Ελλάδος-Ιαπωνίας πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το Νοέμβριο 2018. Τον Μάιο 2019, πραγματοποιήθηκε ο 2ος γύρος διαπραγματεύσεων. Εκκρεμεί συμφωνία επί ορισμένων άρθρων του τελικού κειμένου και του συνοδευτικού Πρωτοκόλλου. Υπάρχει αμοιβαία επιθυμία των δύο πλευρών να προχωρήσουν στην ολοκλήρωση της συμφωνίας.

Μνημόνιο Συνεργασίας Ελλάδας-Ιαπωνίας στον τομέα του Τουρισμού: Κατά την επίσημη επίσκεψη του ΥΦΥΠΕΞ κ. Κ. Φραγκογιάννη στο Τόκυο (15-30.01.2020), υπήρξε συνάντηση με τον Υφυπουργό Γαιών, Υποδομών, Μεταφορών και Τουρισμού (Ministry of Land, Infrastructure, Transport and Tourism) κ. Masamune Wada, στον οποίο ενεχείρισε προσχέδιο Συμφωνίας Συνεργασίας Ελλάδας-Ιαπωνίας στον τομέα του Τουρισμού

3.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2019

Το 2019 το Γραφείο ΟΕΥ Τόκυο με τη συνεργασία και άλλων φορέων πραγματοποίησε τις ακόλουθες δράσεις:

- Εκδήλωση ενημέρωσης Ιαπώνων εισαγωγέων και λιανοπωλητών για την μαστίχα, 18.01.2019. Συνδιοργανωτής η εταιρεία Mastiha Japan, με την οποία συνεργάζεται η θυγατρική της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου Mediterra.
- Προώθηση ελληνικών ΠΟΠ-ΠΓΕ τροφίμων και του ελληνικού τουρισμού, 30.01.2019, με τη συμπερίληψη της Ελλάδας στο επικοινωνιακό πρόγραμμα της ΕΕ “Communication on the EU EPA”. Προβολή από τον επίσημο λογαριασμό της DG TRADE https://twitter.com/Trade_EU/status/1121378273680920577 και από τον επίσημο λογαριασμό της Αντιπροσωπείας της Ε.Ε. στην Ιαπωνία https://twitter.com/EUinJapan/status/1126319904263688195 .
- Συμμετοχή του Enterprise Greece στη διεθνή έκθεση τροφίμων FOODEX JAPAN, με την υποστήριξη του Γραφείου ΟΕΥ. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη διεθνή εμπορική έκθεση τροφίμων και ποτών στην Ιαπωνία και μία από τις μεγαλύτερες στην Ασία. Η έκθεση αποτελεί επιχειρηματική ευκαιρία για εταιρίες που ενδιαφέρονται να αναπτυχθούν εμπορικά στην Ασία καθώς προσελκύει τους σημαντικότερους εκπροσώπους από το χώρο της λιανικής, της τροφοδοσίας, της χονδρικής, της διανομής και της βιομηχανίας ειδών τροφίμων και ποτών. Πραγματοποιείται στον Εκθεσιακό χώρο Makuhari Messe στο Τόκυο της Ιαπωνίας.
- Διοργάνωση από την Sopexa Japan εκδήλωσης ενημέρωσης Ιαπώνων εισαγωγέων και λιανοπωλητών για την μαστίχα (05.03.1019), η οποία υποστηρίχθηκε από το Γραφείο ΟΕΥ.
- Προώθηση ελληνικών ΠΟΠ-ΠΓΕ τροφίμων και της ελληνικής γαστρονομίας, 07.09.2019, σε συνεργασία με Διεθνή Σχολή Μαγειρικής.

- Παρεσχέθη υποστήριξη σε Σχολικό Κύπελλο Ποδοσφαίρου, με την επωνυμία "Attiki Cup" (02.11.2019), που διοργανώθηκε στην περιοχή Tsukuba από τη ελληνική εταιρεία Αλ. Πίττας ΑΕΒΕ – Μέλι Αττική.
- Διοργάνωση επιχειρηματικών συναντήσεων για τις επιλεχθείσες ελληνικές επιχειρήσεις στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Construction & Building Technologies / Green Gateway to Japan, από 18.11.2019 έως 22.11.2019.
- Διοργάνωση επιχειρηματικών συναντήσεων για τις επιλεχθείσες ελληνικές επιχειρήσεις στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Healthcare & Medical Technologies / Green Gateway to Japan (30.12.2019).
- Υποστήριξη δράσης προώθηση ελληνικών προϊόντων από την Ολυμπία, στο πλαίσιο του Μαραθωνίου του Δήμου Μισάτο. (30.12.2019).

4 Συμπεράσματα – προτάσεις

4.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Πίνακας 29: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Α/Α	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1.	Ελληνικά τρόφιμα (όπως τυριά και κυρίως φέτα, ελαιόλαδο, είδη ζαχαροπλαστικής και αρτοποιίας, κονσερβοποιημένα φρούτα, βιολογικές υπερτροφές, βότανα)	Η Ιαπωνία είναι μεταξύ των μεγαλύτερων εισαγωγέων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, καθώς έχει πολύ χαμηλό συντελεστή αυτάρκειας. Να σημειωθεί ότι πρόκειται για μια αγορά 125 εκατ. κατοίκων, με υψηλό διαθέσιμο εισόδημα και με διατροφικά πρότυπα που σταδιακά αρχίζουν να συγκλίνουν προς τα δυτικά. Με βάση τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΕΕ Ιαπωνίας οι δασμοί καταργούνται ή μειώνονται, ενώ αίρονται μη δασμολογικά εμπόδια, ενώ προβλέπονται αδασμολόγητες ποσοστώσεις για ορισμένα προϊόντα, όπως τα μαλακά τυριά που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα την Ελλάδα. Ως αποτέλεσμα δημιουργούνται πολύ ευνοϊκές προοπτικές για τις εξαγωγές μας. Οι Ιάπωνες πάντα έδειχναν ενδιαφέρον για την υγιεινή διατροφή. Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας δεν έχουν τη διάδοση που έχουν στις δυτικές χώρες, αλλά τα τελευταία χρόνια αρχίζουν να γίνονται δημοφιλή. Οι ελληνικές πιστοποιήσεις βιολογικών προϊόντων γίνονται δεκτές, αλλά όχι για τα προϊόντα ζωικής προέλευσης, για τις οποίες όμως η ΕΕ προτίθεται να διαπραγματευτεί σχετική συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης.
2.	Ελληνικά κρασιά	Με τη συμφωνία ΕΕ – Ιαπωνίας οι δασμοί για το κρασί καταργήθηκαν, ενώ η Ιαπωνία δεσμεύτηκε να καταργήσεις τα μη δασμολογικά εμπόδια, όπως την άρση των περιορισμών στη χρήση διάφορων πρόσθετων. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια οργανωμένη προσπάθεια προώθησης του ελληνικού οίνου, η οποία φαίνεται να αποδίδει. Σε αυτή τη βάση, πρέπει οι προσπάθειες να συνεχιστούν και να ενισχυθούν, προκειμένου, τόσο να

		εδραιωθούν τα υπάρχοντα ελληνικά κρασιά στην ιαπωνική αγορά, όσο και να εισαχθούν νέα.
3.	Καλλυντικά	Στην Ιαπωνία υπάρχει σημαντική ζήτηση για καλλυντικά από φυσικά συστατικά, όπως το ελαιόλαδο. Επίσης ιδιαίτερη προτίμηση υπάρχει για τα βιολογικά προϊόντα υψηλής ποιότητας. Αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν πετύχει να τοποθετήσουν επιτυχώς τα προϊόντα τους στην Ιαπωνική αγορά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα καλλυντικά με βάση της μαστίχα, για την οποία όμως πρέπει να κινηθεί η διαδικασία αναγνώρισής της ως οιονεί φάρμακο ή πρόσθετο οιονεί φαρμάκων, ώστε να είναι δυνατή η προβολή των θετικών επιπτώσεών της στην υγεία. αφορά και τον κλάδο των καλλυντικών.
4.	Φάρμακα, παραφαρμακευτικά προϊόντα	Πρόκειται για σημαντική αγορά στην οποία ήδη αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν καταφέρει να προωθήσουν αποτελεσματικά τα προϊόντα τους. Τα ελληνικά γενόσημα φάρμακα είναι αξιόπιστα και ανταγωνιστικά και επομένως έχουν δυνατότητες στην αγορά.
5.	Είδη και αξεσουάρ ένδυσης, γουναρικά	Πρόκειται για ένα κλάδο που αντιμετωπίζει εντονότατο ανταγωνισμό κυρίως από την Κίνα, στα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης, ενώ δεν έχουμε πετύχει να εδραιωθούμε στο ακριβό τμήμα της αγοράς. Όμως τα τελευταία χρόνια υπάρχουν ορισμένες ελληνικές επιχειρήσεις με προϊόντα πρωτοποριακού σχεδιασμού και καλής ποιότητας που έχουν σημαντικές δυνατότητες στην αγορά. Ειδικά για τα γουναρικά, η ζήτηση στην Ιαπωνία ακολουθεί φθίνουσα πορεία, αλλά δεδομένης της μεγάλης υποχώρησης της εγχώριας παραγωγής και της χαμηλής ποιότητας των κινεζικών προϊόντων, υπάρχει ένα μεσαίο τμήμα της αγοράς στο οποίο τα ελληνικά προϊόντα θα μπορούσαν να εδραιωθούν. Ιδιαίτερη ζήτηση έχουν στην Ιαπωνία τα προϊόντα μεσαίας τιμής και μοντέρνου σχεδιασμού που αποτελούνται από γούνα και άλλα υλικά ταυτόχρονα. .

Η Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου ΕΕ-Ιαπωνίας που τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2019, δημιουργεί ένα εξαιρετικά ευνοϊκό περιβάλλον για τις εξαγωγές μας, μέσω της κατάργησης

ή μείωσης φόρων, της υιοθέτησης αφορολόγητων ποσοστώσεων και της άρσης μη δασμολογικών εμποδίων.

Φυσικά σε μεγάλο βαθμό θα οφεληθούν και τα Ιαπωνικά προϊόντα, όπως τα αυτοκίνητα, τα οποία δεν ανταγωνίζονται ελληνικά προϊόντα, με αποτέλεσμα να προκύψει όφελος για τους καταναλωτές της χώρας μας.

Να σημειωθεί ότι πρόκειται για μια αγορά 125 εκατομμυρίων κατοίκων, υψηλού διαθέσιμου εισοδήματος και με εξελισσόμενα καταναλωτικά πρότυπα. Μάλιστα η Ιαπωνία, ως η πλέον αναπτυγμένη χώρα της Ασίας, συχνά αποτελεί πρότυπο των καταναλωτών γειτονικών χωρών, ενώ οι μεγάλοι όμιλοί της διαθέτουν εμπορικά δίκτυα σε ολόκληρη της περιοχή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η επιτυχής είσοδος ενός προϊόντος στην Ιαπωνική αγορά να αποτελεί διαβατήριο για την είσοδό του στις ασιατικές αγορές.

Ειδικότερα η αγορά τροφίμων της Ιαπωνίας είναι από τις μεγαλύτερες στον κόσμο. Οι Ιάπωνες σταδιακά υιοθετούν στη διατροφή τους εκλεκτά δυτικά προϊόντα, όπως τα τυριά, το γιαούρτι, το ελαιόλαδο, το κρασί, τα είδη ζαχαροπλαστικής και αρτοποιάς και άλλα. Αυτός είναι ο λόγος που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει σειρά προγραμμάτων προβολής και προώθησης τροφίμων και γεωργικών προϊόντων. Η ιαπωνική αγορά κρασιού έχει επίσης καλες προοπτικές για τα ελληνικά προϊόντα, μάλιστα η χώρα μας έχει αναλάβει μια οργανωμένη προσπάθεια προώθησης που έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει και πρέπει να συνεχιστεί.

Οι εξαγωγές ελληνικών καπνών παρουσίασαν πολύ μεγάλη άνοδο μετά την έμμεση εξαγορά της ΣΕΚΑΠ από η Japan Tobacco Inc. μετά την εξαγορά της μητρικής της Donskoy Tabak στη Ρωσία (συμφερόντων του ομίλου του γνωστού επιχειρηματία κ. Ιβάν Σαββίδη). Αξιόλογες προοπτικές υπάρχουν για πολλά ελληνικά προϊόντα, όπως καλλυντικά, φάρμακα, δομικά υλικά, είδη και αξεσουάρ ένδυσης, γουναρικά, κλπ.

Οι προοπτικές στην Ιαπωνική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα είναι εξαιρετικές. Παρόλα αυτά υπάρχουν και ορισμένες αδυναμίες μας για τις οποίες πρέπει να εργαστούμε. Τα ελληνικά προϊόντα χαρακτηρίζονται από έλλειψη εθνικού branding, καθώς οι Ιάπωνες δεν συνδέουν τη χώρα μας με προϊόντα για τα οποία εμείς θα το θεωρούσαμε αυτονήτο. Η εικόνα που διατηρεί στο υποσυνείδητό του ο μέσος Ιάπωνας για την Ελλάδα, δεν οδηγεί συνειρμικά στην εικόνα χώρας υψηλού επιπέδου παραγωγής και σύγχρονου τρόπου ζωής. Είναι βέβαια γεγονός ότι τα ελληνικά προϊόντα είναι συχνά χαμηλής εντάσεως τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας, επομένως αντιμετωπίζουν έντονο ανταγωνισμό από χώρες φθηνού εργατικού κόστους.

Συχνά λάθη των επιχειρήσεων μας οφείλονται σε μη ικανοποιητική γνώση της αγοράς, ποιότητα / προδιαγραφές / συσκευασία που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της και περιστασιακή / αποσπασματική προσέγγισή της χωρίς συνέχεια και προοπτική σε βάθος χρόνου. Όμως, σε όλους τους κλάδους υπάρχουν πρωτοπόρες ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες με τη σωστή υποστήριξη και ενημέρωση μπορούν να πετύχουν την είσοδο και εδραίωση των προϊόντων τους στην αγορά. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουν ότι η είσοδος στην αγορά της Ιαπωνίας απαιτεί χρόνο και υπομονή, καθώς το κύριο χαρακτηριστικών των Ιαπωνικών επιχειρηματικών πρακτικών είναι οι μακροχρόνιες και σταθερές συνεργασίες.

4.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Πίνακας 30: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιαπωνία

Α/Α	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1.	Υποδομές	Ιαπωνικό ενδιαφέρον για συμμετοχή σε έργα υποδομής στην Ελλάδα. Πετυχημένη περίπτωση ήταν η συμμετοχή της Hitachi στην κατασκευή του μετρό της Θεσσαλονίκης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον υπάρχει για τη δημιουργία πλωτού σταθμού FSRU στην Αλεξανδρούπολη
2.	Ενέργεια	Αποτελεί τον κλάδο με τις καλύτερες προοπτικές, όπως φάνηκε και από την επίσκεψη ομάδας 3 Ελλήνων υφυπουργών στην Ιαπωνία τον Ιανουάριο. Μεγάλο ενδιαφέρον υπάρχει από τους Ιάπωνες για μονάδες παραγωγής ενέργειας από την επεξεργασία απορριμμάτων. Επίσης υπάρχει ενδιαφέρον για επένδυση στο δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ θετικές είναι και οι προοπτικές για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
3.	Τεχνολογία	Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων, ειδικά από τον κλάδο της τεχνολογίας με μεγάλες Ιαπωνικές επιχειρήσεις.

Παρόλο που η Ιαπωνία συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που πραγματοποιούν τις μεγαλύτερες άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό, οι Ιαπωνικές ΑΞΕ στη χώρα μας είναι πολύ μικρές και περιορίζονται κυρίως σε εμπορικά δίκτυα.

Υπάρχουν περίπου 45 ιαπωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, σε τομείς όπως η ναυτιλία, τα καπνά, τα αυτοκίνητα, τα ηλεκτρονικά, τα φάρμακα, μηχανήματα, κλπ. Όμως στην πλειοψηφία τους αφορούν αποκλειστικά εμπορικές δραστηριότητες. Πολύ σημαντική βέβαια είναι η επένδυση στη ΣΕΚΑΠ, όπως και η συμμετοχή της Hitachi στην κατασκευή του μετρό της Θεσσαλονίκης. Αξιόλογη είναι και η ίδρυση του κέντρου υποστήριξης της Canon στην Ελλάδα.

Είναι γεγονός ότι πρόσφατα παρατηρείται αφενός βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα και αφετέρου συνειδητοποίηση του γεγονότος αυτού από τους Ιάπωνες επενδυτές, οι οποίοι άρχισαν να διαβλέπουν την ύπαρξη επενδυτικών ευκαιριών στη χώρα μας. Παράλληλα, η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης ΕΕ – Ιαπωνίας δημιουργεί νέες προοπτικές για το διμερές εμπόριο, αλλά παράλληλα διευκολύνει και τις επενδύσεις.

Σε διακρατικό επίπεδο, αλλά και σε επιχειρηματικό, παρατηρείται πλέον ένα αμοιβαίο ενδιαφέρον για ανάπτυξη των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των δύο χωρών.

Τον Ιανουάριο πραγματοποιήθηκε μια πολύ σημαντική επίσκεψη στην Ιαπωνία από τους υφυπουργούς εξωτερικών / ανάπτυξης και ενέργειας, η οποία είχε ως σκοπό να διερευνήσει τις δυνατότητες οικονομικής συνεργασίας και να παρακινήσει του μεγάλους Ιαπωνικούς ομίλους να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα. Η Ιαπωνική ανταπόκριση ήταν πολύ θετική, ειδικά για τους τομείς των υποδομών, της ενέργειας και της τεχνολογίας.

Ιαπωνικό ενδιαφέρον υπάρχει για συμμετοχή σε σημαντικά έργα υποδομών, όπως η σιδηροδρομική σύνδεση Αλεξανδρούπολης-Βάρνας και η δημιουργία πλωτού σταθμού FSRU στην Αλεξανδρούπολη. Επίσης ιαπωνικές επιχειρήσεις εξέφρασαν ενδιαφέρον για παραγωγή ενέργειας από την επεξεργασία απορριμμάτων, για επενδύσεις σε ορυχεία και σε παραϊατρικά προϊόντα.

4.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

Λόγω της πανδημίας του COVID-19 σχεδόν το σύνολο των δράσεών μας για το 2020 ακυρώθηκε. Με δεδομένες τις πολύ ευνοϊκές προοπτικές της αγοράς όμως, επιβάλλεται να διατηρήσουμε κατά το δυνατόν την παρουσία στην αγορά, ώστε να είμαστε έτοιμοι για την μετά τον κορονοϊό εποχή, κατά την οποία αναμένεται να δημιουργηθεί ένα εξαιρετικά ευνοϊκό κλίμα για την ελληνοϊαπωνική επιχειρηματική συνεργασία, δεδομένης της συμφωνίας με την ΕΕ, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας και του πολύ καλού κλίματος στις σχέσεις των δύο χωρών.

Στη λογική αυτή προτείνουμε τα εξής:

- Διοργάνωση webinar για την ενημέρωση των ελληνικών επιχειρήσεων για την ιαπωνική αγορά τροφίμων και σε μεταγενέστερο στάδιο τη διοργάνωση διαδικτυακών B2B συναντήσεων, κατά προτίμηση με την ευκαιρία της συμμετοχής στη διεθνή έκθεση τροφίμων και ποτών Foodex.
- Τη μερικώς φυσική και μερικώς διαδικτυακή συμμετοχή μας στην διεθνή έκθεση Foodex - https://www.jma.or.jp/foodex/en/ - παράλληλα με τη διοργάνωση διαδικτυακών B2B συναντήσεων. Ειδικότερα, προτείνουμε τη διαδικτυακή συμμετοχή των εκθετών, παράλληλα με την ύπαρξη φυσικού πληροφοριακού περιπτέρου στην έκθεση, το οποίο θα εκθέτει τα προϊόντα των Ελλήνων εκθετών, θα καταγράφει τις επιχειρήσεις που θα ενδιαφέρονται για αυτά και θα τις φέρνει σε επαφή με τους εκθέτες, θα επιδίδει δείγματα σε εισαγωγείς με τους οποίους θα κλειστούν στοχευμένες διαδικτυακές B2B συναντήσεις με τις ελληνικές επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν.
- Ως παράλληλες εκδηλώσεις της συμμετοχής μας στη Foodex προτείνουμε τη διοργάνωση webinar για το ελληνικό ελαιόλαδο ή ενδεχομένως και για άλλα ελληνικά προϊόντα, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των εκθετών.
- Το πρόγραμμα προβολής και προώθησης ελληνικού κρασιού που εφαρμόσθηκε τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αποδίδει και θεωρούμε ότι επιβάλλεται η συνέχισή του. Οφείλουμε πάντως να πραγματοποιήσουμε μια μετατόπιση από τις δράσεις γενικής προβολής σε πιο στοχευμένες που θα αποσκοπούν και στην πραγματοποίηση πωλήσεων. Αυτό επιβάλει μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα. Δηλαδή Ελλήνων εξαγωγέων με στόχο την είσοδο νέων κρασιών στην αγορά, αλλά και Ιαπώνων εισαγωγέων με σκοπό την αύξηση των πωλήσεων των κρασιών μας που είναι ήδη στην αγορά. Στις δράσεις μπορούν να συμπεριληφθούν master class σε συνδυασμό με ελεύθερες γευσιγνωσίες, στις οποίες θα συμμετέχουν ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις και Ιάπωνες εισαγωγείς ελληνικών κρασιών προκειμένου να έχουν συναντήσεις με εισαγωγείς, διανομείς, λιανοπωλητές, εστιάτορες και λοιπούς επαγγελματίες του κρασιού. Επίσης, το πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει προβολή σε εξειδικευμένα μέσα ενημέρωσης,

δημιουργία διαδικτυακής πύλης κρασιού και προσκλήσεις αγοραστών στην Ελλάδα (στη μετά κορονοϊό περίοδο).

- Προτείνουμε την ανάληψη ανάλογου προγράμματος για τα ελληνικά τυριά με έμφαση στη φέτα. Στις δράσεις του θα μπορούσε να συμπεριληφθεί συμμετοχή στην εξειδικευμένη έκθεση τυριών Cheese Festa μέσω των εδώ εισαγωγέων ελληνικών τυριών, με σκοπό την προβολή του ελληνικού τυριού αλλά και την αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων μας που είναι ήδη στην αγορά. Επίσης, προτείνουμε τη διοργάνωση ελληνικής εκθεσιακής εκδήλωση τυριών, με συμμετοχή εξαγωγέων από την Ελλάδα, για τους οποίους θα διοργανώσουμε B2B συναντήσεις με Ιάπωνες εισαγωγείς. Η εκδήλωση πρέπει να περιλαμβάνει και σεμινάριο/γευσιγνωσία ελληνικών τυριών.
- Επί του παρόντος δεν είναι εφικτό, αλλά αμέσως μετά το ξεπέρασμα της πανδημίας πρέπει να εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειες για προσκλήσεις αγοραστών σε ελληνικές εκθέσεις τροφίμων και ποτών.
- Προτείνουμε τη συμπερίληψη της Ιαπωνίας στις προσκλήσεις αγοραστών γούνας στην Ελλάδα.
- Επίσης, θα ήταν σκόπιμη η συμμετοχή μας στην διεθνή έκθεση καλλυντικών KOSME Tokyo - https://www.cosmetokyo.jp/en-gb.html
- Ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας μπορεί να εξεταστεί η διοργάνωση σειράς εκδηλώσεων σε συνεργασία με αλυσίδες καταστημάτων και Ιάπωνες εισαγωγείς ελληνικών προϊόντων.
- Υπήρξαν συνομιλίες με τον Ιαπωνικό Σύνδεσμο Βιομηχάνων (Keidanren) για την πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής του στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της ετήσια περιοδείας του στην Ευρώπη. Παρόλο που το θέμα ήταν σε καλό δρόμο, λόγω της πανδημίας δεν έγινε προχώρησε, αλλά θα επιδιωχθεί να τεθεί εκ νέου όταν το επιτρέψουν οι συνθήκες. Η αποστολή αυτή θα μπορούσε να έχει καταλυτικό ρόλο στην δραστηριοποίηση των μεγάλων Ιαπωνικών ομίλων στην Ιαπωνία.
- Επίσης είχε εξεταστεί το ενδεχόμενο πραγματοποίησης αποστολής ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων στην Ιαπωνία, κυρίως από κλάδους τεχνολογίας, προκειμένου να προωθηθούν συνεργασίες τους με μεγάλους Ιαπωνικούς ομίλους. Η δράση αυτή πλέον δεν είναι εφικτή, λόγω πανδημίας, αλλά είναι εξαιρετικά χρήσιμη και πρέπει να τεθεί εκ νέου για την μετά κορονοϊό εποχή. Για τον ίδιο σκοπό θα μπορούσε να συμπεριληφθεί η διοργάνωση ανάλογης δράσης στην Ελλάδα, σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί η αποστολή της Keidaneren, με τη μορφή B2B συναντήσεων των μελών της με ελληνικές επιχειρήσεις τεχνολογίας.
- Το ελληνικό γιαούρτι θα μπορούσε να πετύχει αξιόλογες εξαγωγικές επιδόσεις αν μπορούσε να μειωθεί η υπέρμετρη δασμολογική του επιβάρυνση, καθώς έχει εξαιρεθεί από τις μειώσεις δασμών της συμφωνίας με την ΕΕ. Η λύση μπορεί να επιδιωχθεί μέσω της αλλαγής δασμολογικού κωδικού ή της συμπερίληψης του σε μελλοντική αναθεώρηση της συμφωνίας με την ΕΕ.

Το 2025 θα πραγματοποιηθεί η **Παγκόσμια Έκθεση της Οσάκα (EXPO 2025).** Ως γνωστόν οι EXPO δεν είναι εμπορικές εκθέσεις, αλλά θεματικές με σκοπό τη γενικότερη προβολή των επιτευγμάτων μιας χώρας. Η Ελλάδα μέχρι τώρα έχει λάβει μέρος σχεδόν σε όλες τις EXPO και μάλιστα έχει διακριθεί, καθώς οι συμμετοχές της ήταν καλαίσθητες, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον του κοινού και μάλιστα απέσπασαν πληθώρα βραβείων, αλλά σε μεγάλο βαθμό δεν απέφεραν συγκεκριμένα πρακτικά οφέλη στη χώρα μας.

Επιβάλλεται επομένως η συμμετοχή μας στην EXPO 2025 να συνδυαστεί με τις κατάλληλες παράλληλες δράσεις και να σχεδιαστεί κατά τρόπο που να αποφέρει και κάποια πρακτικά οφέλη. Ασφαλώς η προβολή της εικόνας μιας σύγχρονης δυναμικής Ελλάδας που ατενίζει το μέλλον της με αισιοδοξία έχει την αξία της. Παράλληλα, όμως μπορεί να παρακινούνται έμμεσα οι Ιάπωνες

επενδυτές να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα ή οι τουρίστες να την επισκεφτούν ή ακόμη και να αγοράσουν ελληνικά προϊόντα. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει αυτομάτως, μέσω μιας επιτυχημένης συμμετοχής, ούτε μπορεί να επιδιώκεται ευθέως, αλλά μόνο έμμεσα και με απόλυτο σεβασμό στην καλαισθησία και στο θέμα του ελληνικού περιπτέρου. Επιβάλλεται επομένως η ύπαρξη μιας καλά μελετημένης πολιτικής για την αξιοποίηση της ελληνικής συμμετοχής. Ανάλογα με το θέμα, μπορούν να προβληθούν κλάδοι όπως ναυτιλία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διατροφή, περιβάλλον, τεχνολογία, κλπ. Η ελληνική συμμετοχή μπορεί να μεταφερθεί και στο διαδίκτυο, με τη δημιουργία μιας διαδραστικής πύλης του ελληνικού περιπτέρου που θα επεκτείνεται χρονικά πριν και μετά την EXPO.

4.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου

Θεωρούμε εξαιρετικά χρήσιμη τη θεσμοθέτηση ενός τακτικού διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών, για την παρακολούθηση των εξελίξεων στις διμερείς σχέσεις, την επεξεργασία προτάσεων και την επίλυση τυχόν προβλημάτων.

5 Παράρτημα

5.1 Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Ελληνικές Αρχές

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΚΥΟ	Τηλ: +81-3-3403-0871/2	gremb.tok@mfa.gr
ΠΡΟΞΕΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ	Τηλ.: +81-3-3403-0871/2	grcon.tok@mfa.gr
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.	Τηλ.: +81-3-34045853, 34041195	ecocom-tokyo@mfa.gr
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛ. ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ	Τηλ. +81-3-3408-9635	hma.tokyo@hcg.gr

2. Δημόσιες υπηρεσίες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τηλ. + 81-3-3581-4111
3-1-1 KASUMIGASEKI
CHIYODA-KU TOKYO 100-8940
http://www.mof.go.jp/english/

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ Τηλ. +81-3-3501-1511
1-3-1 Kasumigaseki, Chiyoda-ku,
Tokyo 100-8901
http://www.meti.go.jp/english/index.html

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Τηλ. +81-3-5253-1111 www-admin@mhlw.go.jp
1-2-2 Kasumigaseki,
Chiyoda-ku,
Tokyo 100-8916
http://www.mhlw.go.jp/english/index.html

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ Τηλ. +81-3-3502-8111
Contact form: https://www.contactus.maff.go.jp/j/form/kanbo/koho/160807.html
1-2-1 Kasumigaseki,
Chiyoda-ku, Tokyo 100-8952
http://web-japan.org/links/government/ministries/ministry6.html

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ Τηλ. +81-3-5253-8111
2-1-3 Kasumigaseki,
Chiyoda-ku, Tokyo 100-8918
http://www.mlit.go.jp/index_e.html

JAPAN TOURISM AGENCY: kankocho-a13@mlit.go.jp

JAPAN COAST GUARD: jcg-goiken@mlit.go.jp

GEOSPATIAL INFORMATION AUTHORITY OF JAPAN: gsi-intl@gxb.mlit.go.jp

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Τηλ. +81-3-3581-3351 https://www.env.go.jp/en/moemail/
No. 5 Godochosha,
1-2-2 Kasumigaseki,
Chiyoda-ku, Tokyo 100-8975
http://www.env.go.jp/en

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
3-2-2 Kasumigaseki, Chiyoda-ku,
Tokyo 100-8959
http://www.mext.go.jp/english/index.htm
Τηλ. +81-3-5253-4111
kokusai@mext.go.jp

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

THE GREEK CHAMBER OF COMMERCE IN JAPAN (GrCCJ)
Reoma Bldg 7F
2-10-6 Mita, Minato-ku
Tokyo 108-0073
Τηλ. +81-80-9677-5744
admin@grccj.jp

THE JAPAN CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY (JCCI)
3-2-2 Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0005
https://www.jcci.or.jp/english/
Τηλ. +81-3-3283-7824
suishin@jcci.or.jp

THE KYOTO CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
Karasuma Ebisugawa, Nakagyo-ku,
Kyoto-shi, Kyoto 604-0862
http://www.kyo.or.jp/kyoto/e/
Τηλ. +81-75-212-6450
kokusai@kyo.or.jp

THE NAGOYA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY (NCCI)
2-10-19 Sakae, Naka-ku,
Nagoya-shi, Aichi 460-8422
https://eng.nagoya-cci.or.jp/
Τηλ. +81-52-223-6742
info@nagoya-cci.or.jp

OSAKA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
(OCCI)
2-8 Honmachibashi, Chuo-ku,
Osaka-shi, Osaka 540-0029
http://www.osaka.cci.or.jp/e/
Τηλ. +81-6-6944-6400
http://www.osaka.cci.or.jp/e/contact/

THE TOKYO CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
3-2-2 Marunouchi, Chiyoda-ku,
Tokyo 100-0005
https://www.tokyo-cci.or.jp/english/
Τηλ. +81-3-3283-7876
kokusai@tokyo-cci.or.jp

FUKUOKA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
2-9-28 Hakata-Ekimae, Hakata-ku,
Fukuoka-shi, Fukuoka 812-8505
https://www.fukunet.or.jp/about/english/
Τηλ. +81-92-441-1110
fkkikaku@fukunet.or.jp

HIROSHIMA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
5-44 Motomachi, Naka-ku,
Hiroshima-shi, Hiroshima 730-8510
Τηλ. +81-82-222-6610
hiroshima@hiroshimacci.or.jp

KOBE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
6-1 Minatojima˝˝Nakamachi,
Chuo-ku, Kobe-shi, Hyogo 650-8543
https://www.kobe-cci.or.jp/information/english/
Τηλ. +81-78-303-5806

SENDAI CHAMBER
Τηλ. +81-22-265-8181
info@sendaicci.or.jp

OF COMMERCE & INDUSTRY
https://www.sendaicci.or.jp/english/
2-16-12 Honcho, Aoba-ku,
Sendai-shi, Miyagi 980-8414

YOKOHAMA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY Τηλ. +81-45-671-7400 soumubu@yokohama-cci.or.jp
https://www.yokohama-cci.or.jp/english/
Sangyo Boeki Center Bldg. 8F,
2 Yamashita-cho, Naka-ku, Yokohama-shi,
Kanagawa 231-8524

Shiga Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-77-511-1504
〒520-0806 Shigaken otsushi Uchidehama
http://shigacci.com/

Aomori Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81 -17-734-1311 http://www.acci.or.jp/contact/
〒030-8515 Aomori, Shinmachi 1-2-18
www.acci.or.jp/kenren/

Akita Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-18-866-6674 kenren@akitacci.or.jp
〒010-0923 1-47 Asahikita Nishikicho, Akita City
www.akitacci.or.jp/kenren/

Saitama Prefectural Chamber of Commerce Τηλ. +81-48-647-4115
〒330-8669 Sonic City Building 7th floor 1-7-5 Sakuragicho Omiya-ku Saitama Prefecture
www.cci-saitama.or.jp/

Toyama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-76-423-2722 kencci@ccis-toyama.or.jp
〒 930-0083 Toyama Prefecture Toyama City
www.ccis-toyama.or.jp/

Kochi International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-88-875-1177 kochicci@cciweb.or.jp
〒 780-0870 1-6-24 Honcho Kochi City
www.cciweb.or.jp/

Chiba International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-43-222-7110 chiba-01@cfcci.or.jp
〒260-0013 Chiba
www.cfcci.or.jp/

Fukui Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-77-633-8285 kikaku@fcci.or.jp
〒 918-8004 Fukui City
www.fcci.or.jp/as/

Tochigi Prefectural Chamber of Commerce Τηλ. +81-28-637-3725
〒 320-0806 Tochigiken Utsunomiyashi chou 3-1-4
Tochigi Prefecture Industrial Hall 3rd floor
www.ftcci.or.jp/

Hokkaido Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-11-241-6305
〒060-0001 North 1 West 2 Chuo-ku, Sapporo-shi, Hokkaido
www.hokkaido.cci.or.jp/

THE KANAZAWA CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY Τηλ. 81-76-263-1151
〒920-0918 Ishikawa Prefecture Kanazawa City Oyamacho 9-13
www.ishikawa-cci.jp/
http://www.kanazawa-cci.or.jp/

Kagoshima Business and Industry Conference Τηλ. +81-99-225-9500 soumu.kcci@sage.ocn.ne.jp
〒892-0842 Kagoshima Chamber of Commerce Building 13F・14F
Kagoshima City Higashisenishicho 1-38 Kagoshima
www.kagoshima-cci.or.jp/

Kanagawa Business and Industry Τηλ. +81-45-671-7481
〒231-0023 Kanagawaken yokohamashi Nakaku Industrial Trade Center Building 6th floor

http://www.kanagawa-cci.or.jp/

Hyogo's Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-78-303-5801
〒650-8543
Inside the Kobe Chamber of Commerce 6-1 Minatojima Nakamachi, Chuo-ku, Kobe City, Hyogo Prefecture
https://www5.cin.or.jp/ccilist/kenren/detail/2899

Yamanashi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-55-233-2241 kcci@kofucci.or.jp
〒400-8512 Kofu Chamber of Commerce and Industry 2-2-17
www.kofucci.or.jp/

Nagano Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-26-226-6432 kenren@nagano-cci.or.jp
〒380-0904 Nagano Prefecture
276 Nanase Nakamachi, Nagano City Nagano Chamber of Commerce Building 3F
www.nagano-cci.or.jp/kenren/

Nagasaki Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-95-822-0111
〒850-8541 Nagasaki, Nagasaki-shi, Nagasaki-shi 4-1
www.nagasaki-cci.or.jp/

Okayama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-86-232-2260
〒700-8556 3-1-15 Koseicho, Kita-ku, Okayama City
Okayama Chamber of Commerce
www.optic.or.jp/cci-kenren/

Saga Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-952-24-5155
〒 840-0826 6F, Saga Shoko Building 2-1-12, Shirayama, Saga City, Saga Prefecture
www.saga-cci.or.jp/

Miyagi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-22-265-8181
〒980-8414 Miyagi, 2-16-12, Honmachi , Aoba-ku, Sendai-shi,
www.sendaicci.or.jp/mcci/

Shizuoka Business and Industry Chamber of Commerce Τηλ. +81-54-252-8161 info@s-kenren.com
〒420-0851 Shizuokakenshizuokashi Kurogane-cho Aoiku20-8
www.s-kenren.com/

Wakayama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-73-422-1111 wakacci@gold.ocn.ne.jp
〒640-8567 Wakayama, Wakayama City, Nishimigiwachou 36,
www.wakayama-cci.or.jp/top.html

Yamagata Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-23-622-4666
〒 990-8501 3-1-9 Nanukamachi, Yamagata City Yamagata,
www.yamagata-cci.or.jp/

Gunma Group Malay Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-27-232-1888 staff@fgpcci.or.jp
〒 371-0026 Maebashi-shi Otemachi 3-3-1 Gunma ken
www1.odn.ne.jp/fgpcci/

Yamaguchi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-83-234-1104
〒 750-0006 21-19 Shimonoseki City Nanbu Town, Yamaguchi
http://yamakenren-cci.net/

Shimane International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-852-23-1616
〒 690-0886
55-4 Mai-cho, Matsue City, Shimane Prefecture,
www.matsue.jp/soshiki/

Niigata Prefectural Federation of Societies of Commerce and Industry Τηλ. +81-25-283-1311
〒950-0965 Nigataken nigatashi Chuo-ku
www.niigata-cci.or.jp/kenren/

Tokushima International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-88-653-3211
〒770-0865
Tokushima Economy Industry Hall (KIZUNA Plaza) 1st floor

5-8-8 Minamisuehiro-cho, Tokushima City, Tokushima Prefecture
www.tokushimacci.or.jp/

4. Τράπεζες

THE BANK OF TOKYO MITSUBISHI UFJ,Ltd. Τηλ. +81-3-3442-8111
2-7-1, Marunouchi,Chiyoda-ku,Tokyo,Japan
https://www.bk.mufg.jp/

MIZUHO BANK Τηλ. +81-3-3596-1111
1-1-5, Uchisaiwaicho,
Chiyoda-ku,
Tokyo 100-0011
www.mizuhobank.co.jp

SUMITOMO MITSUI FINANCIAL GROUP Τηλ. +81-355123411
1-1-2 Yurakucho, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0006
www.smfg.co.jp

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

JAPAN MANAGEMENT ASSOCIATION Τηλ. +81- 3-3434-1601
〒105-8522 3-1-22 Shiba Park, Minato-ku, Tokyo
www.jma.or.jp

MESAGO MESSE FRANKFURT CORPORATION Τηλ. +81 -33262-8453 info@mesago-messefrankfurt.com
102-0072 Akebonosugikan 7F, 1-3-2 Iidabashi, Chiyoda-ku, Tokyo
www.mesago-messefrankfurt.com

REED EXHIBITIONS JAPAN LTD Τηλ. +81- 3-3349-8501 info@reedexpo.co.jp
18F Shinjuku-Nomura Bldg., 1-26-2 Nishishinjuku,
Shinjuku-ku, Tokyo 163-0570, Japan
www.reedexpo.co.jp

KLH MASSIVHOLZ Japan Τηλ. + 090-4810-4572
tomoko.takekawa@globaljapan.co.jp
c/o Global Japan Co.,Ltd,
7-1-407 Nibancho,Chiyoda-ku,Tokyo 102-0084,Japan
info@globaljapan.co.jp

6. Ξενοδοχεία

ANA INTERCONTINENTAL HOTEL Τηλ. +81-35051111
1-12-33 Akasaka Minato-ku Tokyo 107-0052
www.anaintercontinental-tokyo,.jp

GRAND HYATT TOKYO Τηλ. +81-343331234
6-10-3 Roppongi, Minato-Ku, Tokyo, Japan, 106-0032
https://www.hyatt.com/en-US/hotel/japan/grand-hyatt-tokyo/tyogh?src=corp_lclb_gmb_seo_aspac_tyogh

HILTON TOKYO Τηλ. +81-333445111
6-6-2 Nishi Shinjuku, Shinjuku-ku, Tokyo 160-0023
www.hilton.co.jp/tokyo

PARK HYATT TOKYO Τηλ. +81-353221234
3-7-1-2 Nishi-Shinjuku, Shinjuku-Ku, Tokyo, Japan, 163-1055
www.parkhyatttokyo.com

THE RITZ-CARLSTON TOKYO Τηλ. +81-334238000
Tokyo Midtown,
7-1, Akasaka 9 chome, Minato-ku
107-6245

www.ritzcarlston.com

THE PENINSULA TOKYO Τηλ. +81-362702888
1-8-1 Yurakucho,Chiyoda-Ku, Tokyo 100-0006
www.peninsula.com

MANDARIN ORIENTAL TOKYO Τηλ. +81-332708800 0120 663 230* or 00531 650 487*
2-1-1 Nihombashi Muromachi, Chuo-ku, Tokyo 103-8328
www.mandarinoriental.com

THE NEW OTANI
6-2, Osaki 1-chome, Shinagawa-ku 141-0032 Τηλ. +81-332651111
www.newotani.co.jp

7. Διπλωματικές Αποστολές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΩΝ Η.Π.Α. Τηλ. +813-32245000
1-10-5, Akasaka, Minato-ku.
Post Code: 107-8420
https://jp.usembassy.gov/ja/embassy-consulates-ja/
https://jp.usembassy.gov/ja/our-relationship-ja/our-ambassador-ja/

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Τηλ. +81-3-52111100
Ichiban-cho, Chiyoda-ku.
Post Code: 102-8381
https://www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-tokyo.ja

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ Τηλ. +81- 3-6439-5700
2-33-6, Jingumae, Shibuya-ku.
Post Code: 150-0001
http://www.embassyin.jp/turkey/

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΓΑΛΛΙΑΣ Τηλ. +81-357986000
4-11-44, Minami-Azabu, Minato-ku,
Post Code: 106-8514
http://www.ambafrance-jp.org/

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ Τηλ. +81- 3-5791-7700
4-5-10, Minami-Azabu, Minato-ku.
Post Code: 106-0047
www.tokyo.diplo.de

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΙΤΑΛΙΑΣ Τηλ. +81-334535291
2-5-4, Mita, Minato-ku.
Post Code: 108-8302
http://www.embitaly.jp/
http://www.embassyin.jp/italy/

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΚΙΝΑΣ Τηλ. +81- 3-3403-3380
3-4-33, Moto-Azabu, Minato-ku.
Post Code: 106-0046
http://www.china-embassy.or.jp/chn/

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ Τηλ. +81- 335834224
2-1-1, Azabudai, Minato-ku.
Post Code: 106-0041
https://tokyo.mid.ru/web/tokyo-ja

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ Τηλ. +81- 3-5422-6001
106-0047, Japan 4-6-28 Minami Azabu, Minato-ku, Tokyo Europe House
https://eeas.europa.eu/delegations/japan_en

8. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ Τηλ. +81-3-3279-1111
(BANK OF JAPAN)
2 -1-1 Nihonbashi Hongoku-cho,
Chuo-ku, Tokyo 103-8660
http://www.boj.or.jp/en/index.htm

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ Τηλ. +81-3-3244-1900
(DEVELOPMENT BANK OF JAPAN)
Otemachi Financial City South Tower 1-9-6 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo
https://www.dbj.jp/

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ Τηλ. +81-3-3270-0631
(JAPAN FINANCE CORPORATION)
Otemachi Financial City North Tower 1-9-4 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0004
https://www.jfc.go.jp/n/english/

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΟ-ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ Τηλ. +81-3-5433-8811
Organization for Small
& Medium Enterprises and Regional
Innovation, JAPAN
37-Toranomon Mori Bldg., 3-5-1 Toranomon, Minato-ku, Tokyo 105-8453
https://www.smrj.go.jp/english/index.html

ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ Τηλ.. +81-3-3504-4411
JAPAN POSTS
2-3-1 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8791
http://www.japanpost.jp/en/

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ Τηλ.+81-3-3666-1361
Tokyo Stock Exchange
2 -1 Nihonbashi Kabuto-cho, Chuo-ku, Tokyo 103-8220
http://www.tse.or.jp/english/index.html

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Τηλ. +81-45-222-9101
Japan Railway Construction, Transport and Technology Agency
(JRTT)
Yokohama Island Tower 24F, 6-50-1 Honcho, Naka-ku, Yokohama-shi,
Kanagawa 231-8315
https://www.jrtt.go.jp/

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ Τηλ. +81-48-600-6500
Japan Water Agency (JWA)
11-2 Shintoshin, Chuo-ku, Saitama-shi, Saitama 330-6008
http://www.water.go.jp/honsya/honsya/english/top.html

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ Τηλ. +81-3-3582-5511
(JETRO, Japan External Trade Organization)
Ark Mori Building, 6F 12-32, Akasaka 1-chome, Minato-ku, Tokyo 107-6006,
https://www.jetro.go.jp/

ΙΑΠΩΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Τηλ. +81-3- 5210-3311
(JOI, Japan Institute for Overseas Investment),
Kudan-kita 2 chome Bldg. 3-6, Kudan Kita 2-chome Chiyoda-ku, Tokyo 102-0073,
www.joi.or.jp

9. ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΚΥΟ

ANDERSON MORI & TOMUTSONE Τηλ. + 81-3-6888-1000
20th floor, Otemachi Park Building, 1-1-1 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo
Fax. +81-3-3211-4859
www.andersonmoritomotsune.com
e-mail: inquiry@amt-law.com
https://www.amt-law.com/en/contactus

MORI HAMADA & MATSOMUTO Τηλ. +81-3-6212-8392
www.mhmjapan.com
〒100-8222
2-6-1, Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokyo
Marunouchi Park Building (16th floor of reception)
mhm_info@mhmjapan.com

NISHIMURA & ASAHI
Ark Mori Building (Main Reception: 28th Floor)
Otemon Tower 1-1-2 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8124
www.jurists.co.jp/en/
https://jurists.smktg.jp/public/application/add/344?_ga=2.124966722.911928364.1591866336-1874438403.1591866336
mail@jurists.co.jp

NAGASHIMA OHNO & TSUNEMATSU Τηλ. +81-3-6889-7000
JP Tower 2-7-2 Marunouchi 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo 100-7036
http://www.noandt.com/index.html
info@noandt.com
https://www.noandt.com/inquiry/en/entry

Partner Attorney at Law (Japan and New York), Visiting Scientist RIKEN AIR), Innoventier LPC
Gai Matsushita
gai.matsushita@innoventier.com Τηλ. +81 3-6261-6581
gai.matsushita@aplaw.jp Τηλ. +81 3-5501-1093

Partner, Quinn Emanuel Urquhart & Sullivan, LLP
Place 9th Floor 3, 2 Kojimachi, 102-0083
Tony Andriotis, Τηλ. +81 3 4577 5305
Fax: +81 3 4577 5320
tonyandriotis@quinnemanuel.com